

การพัฒนาแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง
เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออกทิสติก
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

นางสิรินันท์ สุรไพฑูรย์ แซ่ฝูง
ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หลักการความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
แนวคิด/ทฤษฎี	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	22
วัตถุประสงค์การวิจัย	23
ตัวแปรและนิยามตัวแปร	23
ประชากร	24
กลุ่มตัวอย่าง/กรณีศึกษา	24
เครื่องมือวิจัย	24
การเก็บรวบรวมข้อมูล	25
การวิเคราะห์ข้อมูล	26
ผลการวิจัย	26
การอภิปรายผล	29
ข้อเสนอแนะ	30
การนำผลการวิจัยไปใช้	31
บรรณานุกรม	33
ภาคผนวก	36
ประวัติผู้วิจัย	54

ชื่อเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25

ผู้วิจัย นางสาวสิรินันท์ สุรไพฑูรย์ แซ่ผุง

ตำแหน่ง ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

การศึกษาสูงสุด ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน

สถานที่ติดต่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โทรศัพท์ 043-255368 โทรสาร 043-255367 มือถือ 089-5762053 e-mail: saosirinan2561@gmail.com

ปีที่วิจัย พ.ศ.2562

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและความต้องการการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 2) พัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ทั้งสิ้น 64 โรงเรียน จำนวน 3,149 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจากครูผู้สอนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาเรียนรวมห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 16 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การสอบถาม การประเมิน การทดสอบและบันทึกผลการนิเทศเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบทดสอบ แบบบันทึกผลการนิเทศชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง และแบบประเมินรูปแบบการนิเทศ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. สภาพและความต้องการรูปแบบการนิเทศในการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า มีข้อมูลความต้องการจำเป็นที่นำมาสู่การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง 3 ประเด็น ดังนี้ ประเด็นที่ 1 สภาพในการจัดการศึกษาห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก พบว่า โรงเรียนมีการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมภายใต้การบริหารจัดการตามโครงสร้างซีท (SEAT) แต่มีปัญหาและความต้องการที่ต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุง พัฒนาอย่างเร่งด่วน อยู่ในระดับมากที่สุด 3 อันดับเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านความรู้ในการจัดการเรียนการสอนทาง

การศึกษาพิเศษ และ 3) ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้ ประเด็นที่ 2 สภาพการนิเทศการจัดการศึกษาห้องเรียนคู่ขนานออสติก พบว่า มีการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งการนิเทศพบปะเผชิญหน้าและการนิเทศออนไลน์ มีการนิเทศภายในของสถานศึกษา แต่การนิเทศดำเนินการได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ ไม่มีคู่มือและเครื่องมือในการดำเนินงานนิเทศที่ชัดเจน เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกแก่ครู และการติดตามผลเป็นระยะๆ และประเด็นที่ 3 ความต้องการรูปแบบการนิเทศในการจัดการศึกษาห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออสติก พบว่า โรงเรียนมีความต้องการรูปแบบในการนิเทศการศึกษาที่มุ่งเน้นการนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง ซึ่งรูปแบบในการนิเทศในการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานออสติกที่ผู้บริหารและครูต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด 3 อันดับเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาความรู้ในการจัดการศึกษาพิเศษแก่บุคลากร 2) ด้านสื่อนวัตกรรมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาห้องเรียนคู่ขนานออสติก และ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2. การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออสติก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า รูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมเรียกว่า รูปแบบการนิเทศแบบ 4 co ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 collaboration and co-planning (ร่วมวิเคราะห์และวางแผน) องค์ประกอบที่ 2 cooperation (ร่วมเรียนรู้และปฏิบัติ) องค์ประกอบที่ 3 co-measure and reflection (ร่วมวัดประเมินสะท้อนผล) และองค์ประกอบที่ 4 co-development (ร่วมคิดค้นวิธีปรับปรุงพัฒนาอย่างยิ่ง)

3) ผลการใช้รูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออสติก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า มีผลการใช้รูปแบบการนิเทศอยู่ในระดับมากที่สุด 3 อันดับเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1.การนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงมีประโยชน์ต่อผู้บริหาร และครูต่อการจัดการศึกษาห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออสติกโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานออสติก ($\bar{X}=4.00$) 2.ครูสามารถจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนออสติกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=3.82$) 3.ผู้บริหารและครูมีความเข้าใจในรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.60$) 4.ผู้บริหาร และครูปฏิบัติตามรูปแบบการนิเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X}=3.65$) 5.ผู้บริหารและครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออสติกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.52$)

1. หลักการความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาต้องอาศัยการดำเนินการของ 3 ระบบ กล่าวคือ ระบบการบริหารจัดการศึกษา ระบบการจัดการเรียนการสอน และระบบการนิเทศการศึกษา ซึ่งต้องมีการดำเนินการประสานสอดคล้องกันของบุคลากรผู้ที่เกี่ยวข้องนับตั้งแต่ผู้บริหารทุกระดับ ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์โดยจะต้องมีข้อมูลสารสนเทศต่างๆที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศึกษามาใช้ในการวางแผนดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (กาญจน์ เรืองมนตรี และธรรณ นามวรรณ, 2560)

การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งของการจัดการและบริหารสถานศึกษาในการพัฒนาการศึกษาสายสามัญหรือสายอาชีพ ต้องมีการนิเทศเป็นหลักของการจัดกิจกรรมบริหารสถานศึกษา การนิเทศเป็นกระบวนการจัดการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนามาตรฐานของการศึกษา ผู้นิเทศต้องมีความรู้ ประสบการณ์ และทักษะต่างๆในการนิเทศขณะเดียวกันผู้รับการนิเทศต้องการการดูแลเอาใจใส่ต้องการช่วยเหลือและกำลังใจและการสนับสนุนจากผู้บริหารเช่นกัน ในการนิเทศการศึกษานั้น ต้องอยู่บนหลักการด้านวิชาการ มีจุดมุ่งหมายชัดเจนเป็นประชาธิปไตย รับผิดชอบต่อความคิดเห็นและการกระทำให้หลักมนุษยสัมพันธ์ รวมทั้งการให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นในที่สุด ศึกษานิเทศก์ต้องดำเนินการให้ความรู้ความสามารถปฏิบัติงาน คือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูประสบผลสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ในการทำงานเพื่อเสริมสร้างช่วยเหลือและกำลังใจให้กับครูสามารถพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ นักเรียนเกิดการเรียนรู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการหลักสูตรด้วยเทคนิค วิธีการที่หลากหลาย เรียกว่าการนิเทศภายในงานวิชาการ ทำให้ครูในสถานศึกษาร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน ทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร การค้นหาหรือสืบสวนข้อมูล เพื่อนำผลมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน ประกอบกับบุคลากรภายในโรงเรียนมีความรู้ ความสามารถเพียงพอ และเป็นผู้รับรู้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของตนเองมากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

ในการพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิผลในการเรียนของนักเรียน หรือประสบผลสำเร็จได้ต้องอาศัยกระบวนการนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอน ทั้งนี้เพราะการนิเทศเป็นการช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุน และส่งเสริมเพื่อให้ครูปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษาถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูมีบทบาทหน้าที่หลักสำคัญในระบบโรงเรียน นับตั้งแต่อดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบันนั้นได้มีการปรับเปลี่ยนจุดเน้นที่แตกต่างกันในแต่ละยุคสมัยการปรับเปลี่ยนนั้นจึงมีจุดมุ่งหมายที่ตรงกันก็คือ การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูให้มีมาตรฐานและยกระดับคุณภาพมากขึ้น และเป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจ เนื่องจากการนิเทศการศึกษาเป็นการกระตุ้นความคิดให้เกิดกับครู ดังนั้นโรงเรียนจึงมีความต้องการจำเป็นที่ได้รับบริการนิเทศ เพื่อพัฒนาความสามารถและศักยภาพสูงขึ้น ทำให้ครูผู้สอนเป็นครูผู้มีความรู้และมีสมรรถนะ ซึ่งม้งานวิจัยจำนวนมากที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนหรือสถานศึกษาสามารถชี้ให้เห็นว่า ครูมีการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ มีอิทธิพลอย่างมากต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ส่วนกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการนิเทศการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา

จนเกิดการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและส่งผลถึงความเป็นมืออาชีพในที่สุด ซึ่งการนิเทศจะเกิดขึ้น โดยความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันนั้น มีผู้นิเทศที่เชี่ยวชาญเฉพาะคอยชี้แนะและเป็นพี่เลี้ยงในการทำงานอยู่ตลอดเวลา จึงจะช่วยทำให้การพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาสำเร็จลุล่วงราบรื่น (ปนัดดา หมอยา, 2561) เทคนิคการนิเทศมีหลายเทคนิค ซึ่งการนิเทศแบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) เป็นรูปแบบการนิเทศการสอนอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งมีวิธีการนิเทศเชิงลึกที่ผู้นิเทศการสอนใช้นิเทศในระดับห้องเรียน เพื่อช่วยเหลือครูผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการแนะนำหรือเรียนรู้จากผู้ชำนาญ (Coach) ครูผู้รับการนิเทศจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ได้แนวทางในการพัฒนาปรับการสอนได้ทันทั่วทั้งที่ร่วมกับผู้นิเทศทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง ผู้สนับสนุนคอยให้ความช่วยเหลือแก่ครูผู้รับการนิเทศ อย่างต่อเนื่องจนสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้เป็นอย่างดี(หน่วยศึกษานิเทศก์, 2562)

การจัดการศึกษาเป็นงานที่ต้องระดมความร่วมมือจากทุกภาคส่วน รวมทั้งระดมทรัพยากร ทั้งปวงมาใช้ในการศึกษา ดังคำกล่าวที่ว่า “ปวงชนเพื่อการศึกษา”(All for Education) “การศึกษาเพื่อปวงชน” (Education for All) เพราะผลผลิตที่เกิดจากการได้รับการศึกษาจะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของประเทศนั้นๆ ต่อการแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาศักยภาพคน การจัดการศึกษาจึงต้องมีการคิดอย่างรอบคอบมีการวางแผนที่ดี และเป็นระบบที่มีผู้ส่วนเกี่ยวข้องทุกคนสามารถเข้าใจได้แนวทางเดียวกันเพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางแผนร่วมกันในการระดมทรัพยากรทั้งปวง มาใช้ในการจัดการศึกษา (ธรินธร นามวรรณ, 2561) ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับ การศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กล่าวถึงสิทธิโอกาสทางการศึกษาของเยาวชนรวมถึงเด็กพิการจะต้องได้รับโอกาสทางการศึกษาเป็นพิเศษพร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ซึ่งภาวะออทิสติกจัดอยู่ใน 9 ประเภทความพิการ ที่กระทรวงศึกษาธิการได้จัดไว้และต้องได้รับสิทธิทางการศึกษาเป็นพิเศษ พุทธิตา พิมพ์ลักษณ์ (2550) กล่าวว่าในทางการแพทย์ ภาวะออทิสซึมเป็นโรคหรือกลุ่มอาการที่เกิดขึ้นในเด็กเนื่องจากสมองผิดปกติและจะมีโลกส่วนตัวสูง ขาดความสนใจที่จะมีสังคมร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเรียกเด็กที่เป็นโรคนี้นี้ว่า “เด็กออทิสติก” บุคคล ดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษทั้งด้านการแพทย์ และทางการศึกษาเพื่อให้บุคคลออทิสติก ได้ศึกษาเล่าเรียนเหมือนกับบุคคลทั่วไป รัฐบาลจึงมีนโยบายให้โรงเรียนปกติทุกโรงเรียนรับเด็กพิเศษเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติทั่วไป เพื่อให้เด็กพิเศษสามารถเรียนโรงเรียนใกล้บ้านและอยู่ใกล้ครอบครัว พร้อมทั้งสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมทางครอบครัวและชุมชน ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ตลอดจนตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาลที่ว่า “คนพิการทุกคนที่ อยากเรียนต้องได้เรียน” ซึ่งคนทั่วไปคุ้นเคยในนามโรงเรียนจัดการศึกษาแบบเรียนรวม หากแต่อาการออทิสซึมมีระดับความรุนแรงของอาการที่ต่างกัน ส่งผลให้นักเรียนออทิสติกที่อยู่ในกลุ่มระดับรุนแรง มีข้อจำกัดในการทำกิจกรรมหรือเรียนร่วมกับกลุ่มเพื่อนวัยเดียวกัน จึงจำเป็นต้องได้รับบริการการจัดการศึกษาในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ในรูปแบบที่ตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นพิเศษ และได้รับการช่วยเหลือจากบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก เป็นรูปแบบการจัดห้องเรียนสำหรับนักเรียนออทิสติกศักยภาพต่ำและปานกลาง โดยมีหลักสูตรที่สร้างขึ้นมาเฉพาะเจาะจงสำหรับสำหรับบุคคลออทิสติก ซึ่งไม่สามารถใช้หลักสูตรกับนักเรียนทั่วไปในการจัดการทางการศึกษาได้เกินกว่าร้อยละ 50 ของเนื้อหาทั้งหลักสูตรในระดับอายุช่วงชั้นเดียวกัน จึงจะต้องจัดทำหลักสูตรและจัดห้องเรียนเฉพาะเพื่อให้สอดคล้องและสนองตอบศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนออทิสติก โดยกำหนดให้ 1 ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก มีนักเรียนออทิสติกจำนวน 1-3 คนต่อบุคลากร ครูผู้สอนประจำชั้นต่อห้องเรียน 2 คน จีระพันธ์ ตันมณี (2551) ได้อธิบายถึงความเป็นมาของการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนพิเศษแบบห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก ในโรงเรียนทั่วไปว่า จากการพยายามจะนำพากลุ่มเด็กออทิสติกเข้าสู่ระบบโรงเรียนทั่วไปมาเป็นเวลาเกือบ 10 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2539 และจากฐานขององค์ความรู้ทางการแพทย์การบำบัดเกี่ยวกับเด็กออทิสติก ตั้งแต่ปี 2535 ที่ทำให้ตระหนักว่าการบำบัดทางกายภาพด้านการแพทย์สำหรับกลุ่มออทิสติก สามารถถ่ายโอนจากบุคลากรทางด้านกายภาพ ไปยังบุคลากรทางด้านกลุ่มวิชาชีพครูได้ อันจะทำให้การจัดการกับประชากรออทิสติกสามารถอยู่ในระบบภายในของโรงเรียนทั่วไป นับตั้งแต่ระดับอายุช่วงชั้นอนุบาลไปจนถึงช่วงชั้นการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีด้วยการจัดชั้นเรียน พิเศษในรูปแบบของการบริหารจัดการทางการศึกษาแบบห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติกในโรงเรียนทั่วไปด้วยกระบวนการบริหารภายในของโรงเรียนโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

ในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่นมีการจัดตั้งห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติกในระดับประถมศึกษาขึ้นในปีการศึกษา 2548 ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และในปีการศึกษา 2562 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 25 ได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของการเปิดโอกาสทางการศึกษาแก่บุคคลออทิสติกที่จบการศึกษา ระดับประถมศึกษาและมีความต้องการศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาเพื่อค้นหาและพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ จึงได้มีมติจัดตั้งห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติกในระดับมัธยมศึกษาขึ้นที่โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 ซึ่งเป็นโรงเรียนที่แจ้งความประสงค์ในการที่จะจัดตั้ง ซึ่งถือว่าเป็นโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาห้องเรียนคู่ขนานออทิสติกระดับมัธยมศึกษาแห่งแรกและแห่งเดียวในจังหวัดขอนแก่น โดยก่อนนี้ยังเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นอยู่ก่อนแล้ว

ในการจัดการการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก จะดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้ง ภาครัฐ เอกชน ชุมชน ซึ่งการดำเนินงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 มีการประสานความร่วมมือในการทำงานร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่นในการสนับสนุนด้านบุคลากร ด้านสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ในจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแบบของโครงสร้างซีท(SEAT Framework)สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายจัดระบบการบริหาร จัดการที่ครอบคลุมทุกด้านตามแนวบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท(SEAT Framework) ซึ่งประกอบด้วย คือ

- 1) S = Student การดำเนินงานด้านนักเรียน
- 2) E = Environment การดำเนินงานด้าน

สภาพแวดล้อม 3) A = Activities การดำเนินงานด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และ 4) T = Tools การดำเนินงานด้านเครื่องมือ ซึ่งในสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า ยังมีข้อจำกัด และอุปสรรคปัญหาในการดำเนินงานในบางประเด็น และการดำเนินงานโดยอาศัยการมีส่วนร่วมเพียงอย่างเดียวคงไม่เพียงพอต่อการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางานให้ดีขึ้นได้หากขาดการชี้แนะและมีระบบพี่เลี้ยงที่คอยให้คำแนะนำช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วย 1.การบริหารจัดการหลักสูตร 2.การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) 3.การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) 4.การตรวจสอบทางการศึกษา 5.เทคนิคการสอน 6.การรายงาน ความก้าวหน้าของนักเรียน 7.การจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและชุมชน 8.การประกัน คุณภาพ 9.การรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเข้าเรียน 10.การจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริม 11.การประสานความร่วมมือ 12.การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุง

ด้วยเหตุผลความจำเป็นดังที่กล่าวแล้วข้างต้นทำให้ผู้วิจัยในฐานะศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ซึ่งทำหน้าที่ปฏิบัติกรนิเทศ ติดตาม การดำเนินงานห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก จึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติกในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ให้มีคุณภาพและเป็นแนวทางปฏิบัติงานแก่หน่วยอื่นๆในการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมมีประสิทธิภาพต่อไป

2. แนวคิด/ทฤษฎี

ในการวิจัยการพัฒนา รูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเพื่อใช้เป็นข้อมูล ความรู้ และแนวทางในการวิจัยตามลำดับหัวข้อดังนี้

2.1 การนิเทศการศึกษา

2.1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่จะต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้พัฒนาก้าวหน้าตลอดเวลาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะบรรลุผลสำเร็จเกิดผลดีมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้จำเป็นต้องพัฒนาทั้งกระบวนการที่สัมพันธ์และเกื้อกูลต่อกันได้แก่กระบวนการบริหาร กระบวนการนิเทศการศึกษาและกระบวนการจัดการเรียนการสอน หากทั้ง 3 กระบวนการได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องต่อเนื่องแล้วคุณภาพการศึกษาย่อมเพิ่มขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ , 2534) และการทำงานการศึกษาจะเกิดผลดีมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายได้นั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพการทำงานของครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน ซึ่งสำคัญที่สุดในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติและการที่ครูผู้สอนจะดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายนั้น การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพอันส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้แตกต่างกันไปตามพัฒนาการทางแนวคิดของการนิเทศการศึกษา ดังนี้

สัจด์ อุทรานันท์(2530) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการทำงานร่วมกันของครูและผู้นิเทศเพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้การนิเทศการสอนเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของการนิเทศการศึกษาที่เป็นกระบวนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับ การนิเทศเพื่อพัฒนาการสอนของครูอันจะนำไปสู่ผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้นของนักเรียนโดยตรง หรืออาจกล่าวได้ว่า งานนิเทศการสอนเป็นงานที่ช่วยให้ครูปรับปรุงการเรียนการสอนได้ดีขึ้น และการที่ครูผู้สอนได้รับการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอเป็นวิถีทางหนึ่งที่จะช่วยให้ครูได้รับการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนมีความร่วมมือร่วมใจ ในการปฏิบัติมากขึ้น มีความมั่นใจและคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่าการนิเทศการศึกษา คือ การที่ผู้นิเทศใช้กระบวนการกระตุ้น ยั่วยุ ท้าทาย ริเริ่ม ร่วมคิด ร่วมทำ สนับสนุนให้มีการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนตามความจำเป็นของการพัฒนา โดยผ่านครูและผู้บริหารโรงเรียน

วัชรรา เล่าเรียนดี (2548) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศ หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้ให้การนิเทศหรือผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเพื่อที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิผลในการเรียนของนักเรียน

Harris (1985) กล่าวถึงการนิเทศการศึกษาว่าเป็นกิจกรรมหรือการกระทำเพื่อนำช่วยเหลือสนับสนุนให้สภาพการเรียนการสอนดีขึ้น ทำให้เกิดกิจกรรมและบริการที่ช่วยปรับปรุงการสอน ครูทำงานในหน้าที่ที่ดีขึ้น มีขวัญและกำลังใจมนุษย์สัมพันธ์ดีขึ้น กิจกรรมเหล่านี้รวมการอบรมครูและการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้การดำเนินงานหรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของโรงเรียนมุ่งให้เกิดประสิทธิผลในด้านการสอนเป็นสำคัญ

สรุปได้ว่าการนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงาน กระบวนการจัดกิจกรรม และความพยายามร่วมกันของผู้นิเทศการศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยกระตุ้นให้การทำงานประสบผลสำเร็จหรือการให้ความร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุน เพื่อช่วยเหลือและประสานงานวิชาการในโรงเรียน เช่น การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนของครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

2.1.2 ความสำคัญและความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษามีความสำคัญและความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้ให้รายละเอียดไว้ ดังนี้

ปรีชา นิพนธ์พิทยา (2537) ได้ให้ความเห็นไว้ว่าการนิเทศการศึกษาเป็นการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคคลที่ประกอบอาชีพครูได้รับการศึกษาระหว่างการประกอบอาชีพโดยผ่านศึกษานิเทศก์ซึ่งเป็นผู้ประสานให้ครูได้รับการฝึกฝนทักษะและประสบการณ์ในการประกอบวิชาชีพของตนอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ยังกล่าวว่า สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปทุกขณะการศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงความรู้ในสภาพต่างๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง แนวคิดในเรื่องการจัดการเรียนการสอนเกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลาจึงจำเป็นที่ครูจะต้องติดตามศึกษาให้มีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ แต่

เนื่องจากภาระหน้าที่ในการสอนมีอยู่มาก ศึกษานิเทศก์จึงต้องรับผิดชอบในเรื่องนี้ ศึกษานิเทศก์เป็นผู้ดูแลด้านนโยบายและมาตรฐานการศึกษาให้ดำเนินไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่หน่วยเหนือกำหนดตามความรู้ในสาขาวิชาต่างๆที่เจริญก้าวหน้าขึ้นสม่ำเสมอ ตลอดจนแนวคิดทางการสอนใหม่ๆ ซึ่งมีการค้นพบจากการค้นคว้าวิจัยตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องมีการนิเทศการศึกษาเพื่อให้การศึกษาทุกระดับมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการดำรงชีวิต ในปัจจุบันการนิเทศการศึกษาช่วยให้มีการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะการสอนเป็นวิชาชีพชั้นสูง จึงต้องได้รับการพัฒนาวิชาชีพให้ก้าวหน้าเหมาะสมกับวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริงและต้อง อาศัยความเชี่ยวชาญในการนิเทศการศึกษา

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2549) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ซึ่งกำหนดโดยสำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไว้ว่า ศึกษานิเทศก์ซึ่งปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่งศึกษานิเทศก์ คือ ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการ และงานนิเทศการศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน ค้นคว้าทางวิชาการและวิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา เนื่องจากการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการช่วยครูเพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจและมีความสามารถในการพัฒนาการเรียนการสอน อีกทั้งยังเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ครูอันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา

2.1.3 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541) ได้กำหนดความมุ่งหมายของงานการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

1) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2) เพื่อแก้ปัญหาให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหาร ผู้สอน และบุคลากรของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

3) เพื่อพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยี รูปแบบการเรียนการสอน และการจัดการเรียนการสอนตาม หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

4) เพื่อพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ อันจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนและสามารถแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้น จากการดำเนินงานดังกล่าวได้รวมทั้งให้มีขวัญและกำลังใจในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

5) เพื่อให้คำปรึกษาและประสานงานทางวิชาการแก่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หรือสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และโรงเรียนสังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนหน่วยงานองค์กรระหว่างประเทศ

6) เพื่อประสานงานและให้ความร่วมมือกับสำนักงานศึกษาธิการเขต สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ดำเนินโครงการและดำเนินงานพัฒนาต่างๆที่กระทรวงและกรมมอบหมายไปยังเขตการศึกษาจังหวัดและอำเภอ

เพ็ญศิริ จารุจินดา (2539) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษาที่ได้ระบุไว้ ดังนี้

- 1) เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
- 2) โรงเรียนจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
- 3) พัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
- 4) ให้บุคคลในโรงเรียนได้พัฒนาเพิ่มพูนความรู้ทักษะ และประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนและปฏิบัติงานก้าวหน้าในวิชาชีพ
- 5) ให้บุคลากรในโรงเรียนมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานและพัฒนางานตามหน้าที่

สรุปได้ว่า การนิเทศศึกษามุ่งพัฒนาคุณภาพของงานวิชาการโดยการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรในโรงเรียน ในเรื่องงานวิชาการ การพัฒนานวัตกรรมการศึกษารูปแบบการสอน ให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามเป้าหมายของหลักสูตร ตลอดจนให้คำปรึกษาและประสานงานทางวิชาการกับคณะครูส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไป

2.1.4 รูปแบบและกระบวนการในการนิเทศการศึกษา

2.1.4.1 รูปแบบการนิเทศการศึกษา

จากการศึกษารูปแบบการนิเทศการศึกษา พบว่า รูปแบบการนิเทศมีหลายลักษณะขึ้นอยู่กับลักษณะในการแบ่งรูปแบบว่าจะแบ่งลักษณะใดโดยกลิคแมน (Glickman, 1981) ได้แบ่งวิธีการการนิเทศแบบนี้เป็น 3 วิธี คือ วิธีที่มีการชี้แนะ ไม่มีการชี้แนะ และวิธีผสมผสาน โดยพิจารณาตามความสามารถของผู้ได้รับการนิเทศ การนิเทศในประเทศไทยได้มีการนำรูปแบบการนิเทศมาจากต่างประเทศมาใช้ซึ่งได้มีการพัฒนานำรูปแบบการนิเทศของตนเอง เพื่อที่ปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์บริบทของสังคมไทย ซึ่งมีหลายรูปแบบ อาทิการนิเทศการสอนแบบคู่สัญญาการนิเทศแบบกัลยาณมิตร การนิเทศแบบร่วมพัฒนา และการนิเทศแบบสอนงาน

2.1.4.2 กระบวนการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาให้สำเร็จดำเนินไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นจะต้องอาศัยกระบวนการซึ่งเป็นการดำเนินการตามลำดับขั้นตอนต่อเนื่องกันและมีระเบียบแบบแผน ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้นำเสนอกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้ คือ

บวร เทศารินทร์ (2551) กล่าวว่า กระบวนการนิเทศ หมายถึงขั้นตอนในการดำเนินงาน และการปฏิบัติ การนิเทศอย่างมีระบบ มีการประเมินสภาพการทำงาน การจัดลำดับงานที่ต้องทำการ ออกแบบงาน ประสานงาน ตลอดจนอำนาจการให้งานลุล่วงไป

สจัต อุทรานันท์(2530) มีความเห็นว่ากระบวนการนิเทศการศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้ จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่องกัน ดังนี้

ขั้นที่ 1 วางแผนการนิเทศ (Planning) เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ จะทำการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จะจัดขึ้นอีกด้วย

ขั้นที่ 2 ให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำ (Informing) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะดำเนินการว่าจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินงานอย่างไร และจะอย่างไรจึงจะทำให้ได้ผลงานออกมาอย่างมีคุณภาพ ขั้นนี้จำเป็นทุกครั้งที่สำหรับการเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม และมีความจำเป็นสำหรับการนิเทศที่ยังเป็นไปอย่างไม่ได้ผลหรือได้ผลยังไม่ถึงขั้นที่พอใจ ซึ่งจำเป็นจะต้องทำการทบทวนให้ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติงาน (Do) การดำเนินงานตามกรอบงานที่กำหนด

ขั้นที่ 4 การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing) ในขั้นนี้ เป็นขั้นของการเสริมกำลังใจของผู้บริหาร เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานขั้นนี้อาจดำเนินการไปพร้อมกับผู้รับการนิเทศกำลังใจปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นลงไปแล้วก็ได้

ขั้นที่ 5 การประเมินผลการดำเนินงาน (Evaluating) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศทำการประเมินผล การดำเนินงานซึ่งผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไร หลังจากการประเมินผลการนิเทศ หากพบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรค อย่างหนึ่งอย่างใดก็สมควรจะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข

แอกคีสัน และกอล (Acheson and Gall, 1997) ได้เสนอกระบวนการ ในการนิเทศการสอนไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1) จัดประชุมเพื่อวางแผน (Planning Conference) โดยผู้นิเทศกับครูผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ครูได้มีโอกาสนำเสนอความต้องการ ประเด็นที่สนใจจะปรับปรุงพัฒนา และความมุ่งหวังพัฒนาบทบาทของผู้นิเทศในขั้นตอนนี้ก็คือ ช่วยให้ครูเข้าใจในเรื่องที่ครูสนใจให้ครูได้มองเห็นภาพการสอนของตนเองในปัจจุบันร่วมกันพิจารณาเทคนิคใหม่ที่ครูสนใจจะนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน

2) การสังเกตการสอน (Observation) การสังเกตการณ์สอนต้องดำเนินการต่อกระบวนการที่มีการวางแผน กำหนดแนวทาง และวิธีการสังเกตการสอนที่เหมาะสม เวลาที่จะทำการสังเกตการสอนในชั้นเรียนและวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับ

3) การประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Conference) ขั้นตอนนี้ ผู้นิเทศและครูประชุมร่วมกันเพื่อสรุปผลจากการสังเกตการสอนและร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางการแก้ไข

สรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศดังที่กล่าวมาแล้วจะประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญคล้ายคลึงกัน คือ มีการประชุม มีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ มีการสังเกตการสอนในชั้นเรียน และมีการประชุมภายหลังการสังเกตการสอนเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่สำคัญ โดยมีการดำเนินการที่เป็นวงจร (Cycle) อย่างต่อเนื่อง

2.2 กระบวนการชี้แนะและระบบที่เลี้ยง

2.2.1 ความหมายของการชี้แนะ(Coaching)

สหพันธ์โค้ชนานาชาติ(The International Coach Federation: ICF, 2018) ให้ความหมายของ Coaching หรือการชี้แนะว่า เป็นการร่วมมือกันระหว่างผู้ชี้แนะ(Coach) และผู้ถูกชี้แนะ(Coachee) ในกระบวนการกระตุ้นความคิดและความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้พัฒนาตนเอง และการประกอบอาชีพเต็มตามศักยภาพจนเกิดความสำเร็จทั้งด้านส่วนตัว และหน้าที่การงาน

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ให้ความหมายเป็น 2 แบบ คือ ความหมายแรก เป็นรูปแบบหนึ่งของการบริหารและการนิเทศที่อธิบาย กระตุ้น ชี้แจง และพัฒนาการทำงานของบุคคล ส่วนความหมายที่สอง เป็นการสอนหรือฝึกผู้เรียนอย่างเข้มข้นในการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือทางการกีฬาเพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องหรือพัฒนาความสามารถให้เพิ่มขึ้น ดังนั้นการชี้แนะจึงเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของนักการศึกษาตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยใช้ทักษะการสื่อสารและสัมพันธภาพที่ดี เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานส่งเสริมให้ผู้ถูกชี้แนะใช้ศักยภาพของตน ค้นหาแนวทางแก้ปัญหา และเน้นการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองเพื่อให้เกิดการพัฒนาและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามความต้องการและความสนใจ เช่น อาจมุ่งเน้นเฉพาะในเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาสาระในหลักสูตร การประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน เป็นต้น (เก็จกนก เอื้อวงศ์,2559)

วีณา กวีสมบุญ (2547) ให้ความหมายว่าการชี้แนะคือ การให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้รับการชี้แนะเพื่อพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปสู่สภาพที่พึงปรารถนา ซึ่งครอบคลุมถึงการชี้แนะทางกีฬา หรือการชี้แนะทางความคิด

Mink, Owen and Mink (1993) ให้ความหมายว่า การชี้แนะเป็นกระบวนการของบุคคลที่เรียกว่า (Coach) สร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่ช่วยให้เขาเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น ผู้ชี้แนะช่วยให้บุคคลได้บรรลุเป้าหมายการทำงานในระดับสูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่กระบวนการนี้เป็นการสร้างให้บุคคลมีความเข้มแข็งขึ้นภูมิใจในตนเอง แสดงออกถึงความสามารถ ซึ่งเป็นผลต่อการทำงานที่จะตามมา กระบวนการชี้แนะจึงเป็นกระบวนการเสริมพลังอำนาจ

สรุปว่า การชี้แนะการสอนเป็นการพัฒนาเปลี่ยนแปลงความคิดความรู้สึก และพฤติกรรมของครูในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ปัจจัยที่ทำให้ผู้ชี้แนะประสบความสำเร็จ คือ บทบาทของผู้ชี้แนะจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีได้รับความศรัทธาไว้วางใจมีทักษะในหลายๆด้าน เช่น ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์การสื่อสาร การจัดการและความเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการชี้แนะ

แนวคิดการชี้แนะคล้ายกับการฝึกฝนนักกีฬา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้นักกีฬาสามารถเล่นกีฬาได้เต็มความสามารถ เดิมทีนั้นผู้ฝึกจะชี้แนวทางและชี้แนะวิธีการเล่นให้อย่างต่อเนื่อง แต่ปัจจุบันนอกจากการชี้แนะแล้ว ผู้ฝึกจะช่วยให้นักกีฬาวិเคราะห์ว่า ตนเองจะเล่นดีที่สุดในสภาวะแวดล้อมอย่างไรและถ้าจะเล่นให้ได้ดีที่สดุอย่างนั้นทุกครั้ง จะมีอะไรเป็นอุปสรรคบ้างเพื่อหาทางขจัดให้หมดไปในทำนองเดียวกันผู้บังคับบัญชาที่ชี้แนะผู้ใต้บังคับบัญชาจะช่วยให้ผู้ถูกสอน สามารถสะท้อนภาพการปฏิบัติงานของตนเองตระหนักว่าตนเองกำลังทำงานอะไรอยู่และมีวิธีทำอย่างไรเพื่อเรียนรู้จากการปฏิบัติงานเหล่านั้น ขณะเดียวกันผู้ชี้แนะจะให้ข้อมูลความรู้ที่จำเป็นซึ่งผู้สอนยังขาดอยู่

การชี้แนะที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้สอนและความสามารถในการรับ (Receptiveness) ของผู้ถูกสอนเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบแวดล้อมของการ ชี้แนะด้วย

2.2.3 บทบาทหน้าที่ของผู้เป็น Coach

ผู้เป็น Coach ควรเป็นผู้รักการอ่าน รักการแสวงหาความรู้ และเป็นผู้ชวนขวนขวายหาข้อมูล ความรู้ใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา รวมทั้งแสวงหาประสบการณ์ใหม่จากการเข้ากลุ่มหรือสมาคมต่างๆ เพื่อจะได้นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาทำหน้าที่บทบาท นักฝึกอบรม นักพัฒนา นักเปลี่ยนแปลง ผู้ให้คำปรึกษา นักจิตวิทยา นักแก้ไขปัญหา นักคาคณะเน นักคิคนักประดิษฐ์ และนักปฏิบัติบทบาท ดังกล่าวจะแสดงออกในบทบาทใดนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป ซึ่งบางครั้งอาจแสดง บทบาทเดียวหรือแสดงมากกว่าหนึ่งบทบาท เรียกว่า “บทบาทผสมผสาน (Mixed Roles)”

2.2.4 แนวทางหลักปฏิบัติและวิธีการในการเป็น Coach

แนวทางหลักปฏิบัติและวิธีการในการเป็น Coach การชี้แนะจะเกิดขึ้นได้ผู้ชี้แนะและผู้ถูก ชี้แนะต้องมีความพร้อมด้วยกันทั้งฝ่ายโดยไม่จำกัดจะต้องเป็นเวลาใดที่แน่นอนเกิดขึ้นได้เมื่อทุกเวลา ความพร้อม ได้แก่

1. เรื่องเวลาควรกำหนดเวลาให้พอดีกับเนื้อหาที่ต้องการจะสอนและถ่ายทอดได้อย่างมีระบบ และมีเหตุผล
2. อารมณ์ควรมีสภาพจิตใจหรือสภาวะอารมณ์ปกติพร้อมที่จะถ่ายทอดข้อมูล
3. สุขภาพร่างกายเพราะการมีสภาพร่างกายที่พร้อมจะส่งผลต่อไปยังจิตใจและความคิด
4. ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ได้แก่ เนื้อหาขอบเขตงานที่ต้องรับผิดชอบผังโครงสร้างองค์กร วิสัยทัศน์ นโยบายต่างๆ ขององค์กรคู่แข่ง และกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย
5. สถานที่พิจารณาถึงจำนวนของผู้สอนและผู้รับการสอนและลักษณะอุปกรณ์ที่จะนำมา สาธิต
6. อุปกรณ์เครื่องมือ ควรมีการทดสอบประสิทธิภาพในการทำงานของอุปกรณ์เครื่องมือว่า สามารถใช้การทำงานได้ตลอดเวลาที่ทำการสาธิต
7. เข้าใจจิตวิทยาการเรียนรู้ของลูกน้องที่เป็นผู้ใหญ่ว่า เขาจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อไหร่ เช่น เขาอยากเรียนรู้ได้ดีเมื่อเขาอยากเรียน หรือทำให้เขารู้ว่า ถูกคาดหวังอะไร หรือเมื่อได้ว่าสิ่งที่ได้เรียนรู้ไป ใช้ได้จริงและได้ผล
8. ความพร้อมของผู้รับการชี้แนะและผู้ถูกชี้แนะย่อมมีส่วนผลักดัน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ การชี้แนะของหัวหน้าประสบผลสำเร็จ

2.2.5 ประโยชน์จากการชี้แนะ(Coaching)

ประโยชน์จากการชี้แนะ(Coaching) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นส่งผลโดยตรงต่อหัวหน้างาน ลูกน้อง และต่อองค์กร ดังนี้

2.5.1 ประโยชน์ที่เกิดขึ้นส่งผลต่อหัวหน้างาน

1) การชี้แนะจะช่วยแบ่งเบาภาระงาน เนื่องจากลูกน้องทำงานได้อย่างถูกต้อง ส่งมอบงาน ตามเวลาที่กำหนด

2) มีเวลาเพียงพอที่จะคิดพิจารณาปรับปรุงระบบงาน ขั้นตอน และวิธีการทำงานให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ช่วยเหลือลูกน้องอย่างแท้จริง

- 3) มีโอกาสชี้แจงจุดเด่น หรือจุดที่ต้องการให้ลูกน้องปรับปรุงการทำงาน
- 4) สามารถแจ้งให้ลูกน้องรู้ถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และปัญหาการเปลี่ยนแปลงการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ขององค์กร
- 5) มีโอกาสรับรู้ความต้องการที่ลูกน้องคาดหวังและปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานของลูกน้อง
- 6) สร้างสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานระหว่างหัวหน้างานและลูกน้อง
- 7) เป็นกระบวนการหนึ่งที่ใช้ผลักดันและสนับสนุนให้ลูกน้องทำงานให้บรรลุเป้าหมาย (Performance Goal) ตามแผนงานที่กำหนด

8) ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของการทำงานร่วมกันเป็นทีม

2.5.2 ประโยชน์ที่เกิดขึ้นส่งผลต่อลูกน้อง

- 1) เข้าใจขอบเขต เป้าหมายของงานและความต้องการที่หัวหน้าคาดหวัง
- 2) ได้รับรู้ถึงสถานการณ์เปลี่ยนแปลง ปัญหาและอุปสรรคขององค์กร ภารกิจที่องค์กรจะทำในปัจจุบันและต้องการที่จะทำต่อไปในอนาคต
- 3) ได้รับรู้ถึงปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานร่วมกับหัวหน้างานและมีส่วนร่วมกับหัวหน้างานในการพิจารณาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
- 4) มีโอกาสรู้จักจุดแข็งจุดอ่อนของตนเอง เพื่อสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 5) รู้จักวางแผนลำดับความสำคัญก่อนหลังของงาน รับรู้เทคนิควิธีการทำงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและระยะเวลาที่หัวหน้างานกำหนด
- 6) สร้างขวัญกำลังใจ ทำให้ไม่รู้สึกทำงานเพียงผู้เดียว
- 7) เป็นแรงจูงใจ กระตุ้นให้ลูกน้องปรับปรุงตนเอง สนใจเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เสมอ
- 8) ส่งเสริมให้ลูกน้องมีคุณค่า (Value) ในการทำงานมากขึ้น เนื่องจากการสอนที่ถูกต้องตามความต้องการของลูกน้องช่วยตอบสนองให้ลูกน้องทำงานได้บรรลุเป้าหมายของตนเอง

2.5.3 ประโยชน์ที่เกิดขึ้นส่งผลต่อองค์กร

- 1) องค์กรมีผลการปฏิบัติงาน (Organization Performance) ที่เป็นไปตามความคาดหวังหรือ มากกว่าความคาดหวังที่ต้องการ
- 2) องค์กรมีความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโลกยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการชี้แนะทำให้เจ้าหน้าที่มีความพร้อมต่อการปรับเปลี่ยนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นนโยบายการทำงานกลยุทธ์ ขั้นตอนวิธีการทำงาน การนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการชี้แนะมีความแตกต่างกันที่จุดเน้น กล่าวคือ การชี้แนะนั้นผู้บังคับบัญชาจะชี้แนะผู้ใต้บังคับบัญชาโดยตรงของตนเกี่ยวกับวิธีการทำงานในหน้าที่ปัจจุบัน และมีเป้าหมายระยะสั้นในขณะที่การเป็นพี่เลี้ยงนั้น ผู้ที่เป็น Mentor ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงของ Mentee

2.2.6 ความเป็นมาและความหมายของการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring)

Mentor มีรากศัพท์มาจาก Mentor ในมหากาพย์โอดิสซีย์ของ Homer ซึ่ง Mentor เป็นข้าราชการสำนักและผู้ให้คำปรึกษาผู้ซื่อสัตย์ของโอดิสซีย์ส ได้รับการไว้วางใจให้ดูแลเรื่องการศึกษาและอบรมเทเลมาคัส (Telemachus) บุตรผู้เยาว์วัยของโอดิสซีย์ส ระหว่างที่โอดิสซีย์สจากไปรบในสงครามกรุงทรอย (Morton-cooper and Palmer, 2000) ต่อมาความหมายของการเป็นพี่เลี้ยง (Mentor)

ได้กลายเป็นคนที่ส่งเสริมและช่วยเหลือผู้เข้าใหม่ (Mentee) ด้วยความพยายามอย่างที่สุดจนกระทั่งให้มั่นใจและสามารถทำงานได้ในสภาวะการทำงานใหม่ได้ (Simmons, 1988)

ในขณะที่ Moton-Cooper (2000) ได้ให้อธิบายศัพท์เกี่ยวกับบทบาทของผู้ให้การสนับสนุนการเรียนรู้ในการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า Mentor คือ ผู้ที่ส่งเสริมบุคลากรได้พัฒนา มีความสัมพันธ์ลักษณะเป็นพลวัต (Dynamics) มีความผูกพันกัน ช่วยเหลือในการพัฒนาทางวิชาชีพ ผ่านเครือข่ายทางอาชีพ ระบบพี่เลี้ยง เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นตามความต้องการที่จะพัฒนาบุคคลให้มีความสามารถสูงขึ้น เมื่อประมาณยี่สิบกว่าปีมาแล้วประเทศที่เริ่มต้นอย่างจริงจังกับการใช้แนวคิดดังกล่าวคือประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อศึกษาความเป็นมาของคำว่าพี่เลี้ยงหรือ Mentor จะพบว่า เป็นชื่อของบุคคลหนึ่งที่ดูแลฟูมฟัก สั่งสอน ตลอดจนให้คำแนะนำต่างๆ แก่ลูกชายของกษัตริย์กรีกยุคโบราณ จนเป็นที่พอใจของกษัตริย์องค์นั้นเป็นอย่างมาก ต่อมาเมื่อมีการบัญญัติคำศัพท์ต่างๆ ในยุคกรีกโบราณ ชื่อของ Mentor จึงถูกบัญญัติเข้าให้เป็นคำศัพท์โดย American Heritage Dictionary โดยได้ให้ความหมายของ Mentor ว่า A wise and trusted counselor or teacher (ศุภวรรณ ศรีเกตุ, 2552)

ดิเรก พรสีมา (2559) พี่เลี้ยง (Mentoring) หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถเป็นที่ยอมรับสามารถให้คำปรึกษา และแนะนำช่วยเหลือครูให้พัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

พิมพ์ประภา อมรกิจภิญญา (2551) ได้กล่าวว่า ระบบพี่เลี้ยงถูกนำไปใช้ในการพัฒนาองค์กรต่างๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคลในองค์กร โดยความหมายของระบบพี่เลี้ยงที่ใช้คือ เป็นกระบวนการที่องค์กรจัดให้บุคลากรที่มีประสบการณ์มากกว่าทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรที่มีประสบการณ์น้อยกว่าให้สามารถทำงานได้ดีมีประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยองค์กรจะเรียกบุคลากรที่ทำหน้าที่ดังกล่าวว่า Menter และเรียกบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาว่า Mentee ทั้งนี้โดยบทบาทของพี่เลี้ยง ประกอบด้วย การฝึกอบรม (Coaching) การให้คำปรึกษา (Counseling) และการสนับสนุน (Sponsoring) กล่าวคือ พี่เลี้ยงที่มีบทบาทเป็นครูฝึกจะมีหน้าที่ในการพัฒนาบุคลากรใหม่ เป็นผู้อธิบายเกี่ยวกับปัญหาในการทำงานและวิธีการแก้ไข พี่เลี้ยงที่มีบทบาทเป็นผู้ให้คำปรึกษา จะมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำและช่วยให้บุคลากรใหม่มีความมั่นใจในตนเองสูงขึ้น ส่วนพี่เลี้ยงที่มีบทบาทในฐานะผู้สนับสนุนจะมีหน้าที่ช่วยให้บุคลากรใหม่มีขอบข่ายงานที่ชัดเจน ทำให้บุคลากรใหม่สามารถผ่านการประเมินผลได้

สรุปได้ว่า พี่เลี้ยง (Menter) เป็นบุคลากรที่มีประสบการณ์ความเชี่ยวชาญในการทำงานซึ่งองค์กรมอบหมายให้ทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรที่มีประสบการณ์น้อยกว่าที่ต้องได้รับการฝึกฝนพัฒนา (Mentee) ให้สามารถทำงานได้ดีมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2.2.7 บทบาทหน้าที่ของพี่เลี้ยง Mentor

อัญชลี ธรรมะวิธิกุล (2552) แม้ว่าส่วนหนึ่งของการทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงจะมีบทบาทของการฝึกอบรมมาเกี่ยวข้อง แต่ก็มีลักษณะความแตกต่างระหว่างคำว่าพี่เลี้ยงและการโค้ชอยู่เช่นเดียวกัน โดยสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ Coaching เป็นการชี้แนะลูกน้องของตนเอง ผู้ชี้แนะ (Coach) ซึ่งผู้บริหารทุกระดับสามารถเป็นผู้ชี้แนะได้ ผู้ถูกชี้แนะ (Coachee) ส่วนใหญ่จะเป็นลูกน้องที่อยู่ในทีมหรือกลุ่มงานเดียวกัน การชี้แนะจะเน้นไปที่การพัฒนาผลการปฏิบัติงาน (Individual Performance) และ

พัฒนาศักยภาพ (Potential) ของลูกน้อง Coaching เป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการระหว่างหัวหน้าและลูกน้องเป็นการสื่อสารแบบสองทาง(Two Way Communication) ทำให้หัวหน้าและลูกน้องได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นจากการทำงานก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างและลูกน้องอย่างไรก็ตามการที่จะ Coaching ได้นั้นต้องมีความพร้อมทั้งผู้สอนและผู้ถูกสอน Mentoring การเป็นพี่เลี้ยง (Mentor) เป็นการให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถหรือเป็นที่ยอมรับหรือผู้บริหารในหน่วยงานให้คำปรึกษา และแนะนำช่วยเหลือรุ่นน้องหรือผู้ที่อยู่ในระดับต่ำกว่า (Mentee) ในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานเพื่อให้มีศักยภาพสูงขึ้น การเป็นพี่เลี้ยงอาจไม่เกี่ยวกับหน้าที่ในปัจจุบันโดยตรง ผู้ที่เป็น Mentee เป็นได้ทั้งพนักงานใหม่หรือพนักงานที่ปฏิบัติงานในองค์กรมาก่อนโดยเป็นกลุ่มคนที่มีผลงานโดดเด่นกว่าคนอื่น โดย Mentor จะเป็นแม่แบบและเป็นผู้ชี้แนะให้ Mentee รวมทั้งให้กำลังใจสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือให้ Mentee มีโอกาสได้เติบโตหรือได้รับความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน โดยให้ออกสาหรือเวทีที่จะแสดงผลงาน แสดงฝีมือ และความสามารถในการทำงาน

กล่าวโดยสรุป Coaching คือ การเป็นผู้สอนให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาในเรื่องของงานที่รับผิดชอบโดยผู้รับการสอนจะเป็นผู้ที่มีผลงานอยู่ในระดับมาตรฐาน ส่วนการ Mentoring นั้นเป็นการให้คำปรึกษาหรือสอนให้กับพนักงานใหม่หรือพนักงานที่มีอยู่เดิมที่มีผลงานอยู่ในระดับสูงกว่ามาตรฐานในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานและอื่นๆ ที่จะทำให้อัตลักษณ์ของพนักงานสูงขึ้น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาองค์กรไปในอนาคตเทคนิคที่ควรนำมาใช้ในองค์กรเพื่อให้บุคลากรในองค์กรมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ได้รวบรวมไว้ 7 เทคนิค ดังนี้ 1.การเรียนรู้โดยการปฏิบัติ (Action Learning) 2.มาตรฐานเปรียบเทียบ (Benchmarking) 3.การชี้แนะ(Coaching) 4.การเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) 5.แฟ้มงานเพื่อการพัฒนา (Portfolio) 6.ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Learning Center) 7.การเรียนรู้การสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วย(Computer Assisted Learning and Teaching) ซึ่ง Coaching and Mentoring เป็นหนึ่งในเทคนิคที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของ บุคลากรให้เป็นบุคลากรแห่งการเรียนรู้ อันจะเป็นตัวจักรสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จและเป็นประโยชน์ต่อองค์กรและตัวบุคลากรในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายต่อไป

2.2.8 รูปแบบของพี่เลี้ยง (Mentoring)

อัญชลี ธรรมะวิธิกุล (2552) วิธีการ Mentoring ได้เริ่มมีขึ้นเมื่อประมาณ 20 ปีที่แล้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อนำบุคคลให้มีความสามารถสูงและใช้ในการพัฒนาผู้หญิงให้สามารถก้าวเข้าสู่การเป็นผู้บริหารเท่าเทียมผู้ชาย แนวคิดนี้ยังคงอยู่ต่อมาจนถึงปัจจุบัน แต่ในสมัยก่อนรูปแบบของ Mentoring จะเป็นแบบคู่ คือ จับคู่กันระหว่าง Mentor 1 คน กับ Mentee 1 คน หรือ 2 คน ซึ่งปัจจุบันมีผู้เห็นว่าแบบคู่มิข้อจำกัดหลายประการ เช่น หา Mentor ได้ไม่เพียงพอกับจำนวน Mentee เพราะ Mentor หายาก และการที่ Mentee เรียนรู้จาก Mentor เพียงคนเดียวนั้นไม่เพียงพอเนื่องจากการพัฒนาบุคคลต้องอาศัยเครือข่ายของกลุ่มคนที่มีความรู้ประสบการณ์และแนวคิดที่แตกต่างกันออกไป รวมถึงเครือข่ายในกลุ่มเพื่อนร่วมงานด้วย ปัจจุบันจึงได้มีแนวคิด Mentoring แบบกลุ่ม คือ Mentor 1 คน ต่อ Mentee 4-6คน ไม่ว่าจะแบบใดก็ตามการคัดเลือก Mentor จะเลือกจากผู้ที่มีระดับตำแหน่งสูงกว่า Mentee มีประสบการณ์สูง ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และสมัครใจเป็น Mentor

ส่วนการเลือก Mentee ก็จะต้องเลือกจากผู้มีความรู้ความสามารถมีศักยภาพ และโอกาสที่จะเลื่อนระดับตำแหน่งขึ้นเป็นผู้บริการ Mentor และ Mentee จะร่วมกิจกรรม Mentoring โดยการพบปะประชุมปรึกษาหารือกันเป็นระยะๆปกติโครงการนี้จะกระทำต่อเนื่องเป็นเวลา 1-2 ปี Mentoring แบบกลุ่มนี้ Mentor จะเป็นผู้นำให้เกิดการเรียนรู้(Learning Leader) กลุ่มจะมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด กำหนดประเด็นการพัฒนาให้คำแนะนำเป็นกลุ่มวิธีนี้จะเป็นการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมด้วย กลุ่ม Mentoring จะกลายเป็นกลุ่มแห่งการเรียนรู้ (Learning Group) คล้ายกับ Learning Team ใน Learning Organization ของ Peter Senge ที่กล่าวว่า เมื่อทีมเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงแล้ว ผลลัพธ์ที่ได้ไม่เพียงก่อให้เกิดผลงานที่ดีขึ้นเท่านั้นแต่สมาชิกแต่ละคนในทีมก็เจริญก้าวหน้าเร็วขึ้นด้วย ในกลุ่มแห่งการเรียนรู้ Mentee ซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มจะมีโอกาสเรียนรู้จากเพื่อนสมาชิกด้วยกัน และกันจาก Mentor ด้วย แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มเรียนรู้นั้น กำหนดให้ความรับผิดชอบในการนำและก่อให้เกิดการเรียนรู้กระจายไปยังสมาชิกทุกคน รวมทั้ง Mentor ด้วย แบบกลุ่มนี้จะถือว่า Mentor หรือ Learning Leader เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มมากกว่าจะเป็นคนนอกแต่โดยที่ Mentorเป็นผู้มีประสบการณ์ และความรู้ที่จะแบ่งปันได้มากกว่า Mentor จึงทำหน้าที่เป็นผู้นำของกลุ่มการเรียนรู้ โดยช่วยให้กลุ่มเข้าใจองค์การให้แนวทางแก่กลุ่มเพื่อสามารถวิเคราะห์ประสบการณ์ของตนเอง และช่วยให้กลุ่มกำหนดทิศทางของการพัฒนากระบวนการนี้จะช่วยให้ Mentee เรียนรู้ประสบการณ์และความรู้จาก Mentor

2.2.9 ประโยชน์ของพี่เลี้ยง (Mentoring)

1. สร้างกลุ่มคนที่มีความสามารถมีศักยภาพได้เร็วกว่าพนักงานปกติ
2. จูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานที่มีผลการปฏิบัติงานดีและมีศักยภาพในการทำงานสูงให้คงอยู่กับหน่วยงาน
3. กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานสร้างผลงานมากขึ้นพร้อมที่จะทำงานหนักและท้าทายมากขึ้น
4. สร้างบรรยากาศของการนำเสนองานใหม่ๆหรือความคิดนอกกรอบมากขึ้น
5. สร้างระบบการสื่อสารแบบสองช่องทาง(Two Way Communication)ระหว่าง Mentor และ Mentee หัวหน้างานในฐานะ Mentor มีเวลาที่จะคิดวางแผน กำหนดนโยบาย และวางกลยุทธ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของทีมได้มากขึ้น เนื่องจากได้มอบหมายงานส่วนหนึ่งให้ Mentee รับผิดชอบแล้ว

2.2.10 ความแตกต่างของ Coaching กับ Mentoring

อัญชลี ธรรมะวิสิกุล (2552) การชี้แนะ (Coaching) และการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) มีความแตกต่างกันที่จุดเน้น กล่าวคือ การชี้แนะนั้นผู้บังคับบัญชาจะชี้แนะผู้ใต้บังคับบัญชาโดยตรงของตนเกี่ยวกับวิธีการทำงานในหน้าที่ปัจจุบันและมีเป้าหมายระยะสั้นในขณะที่การเป็นพี่เลี้ยงนั้น ผู้ที่เป็น Mentor ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงของ Mentee และ Mentee อาจอยู่ในหน่วยงานเดียวกันหรือต่างหน่วยงานก็ได้หากช่วยพัฒนา Menteeให้เจริญก้าวหน้าไปในสายอาชีพได้กว้างขวางกว่า Coach Mentoring จะมุ่งไปที่การพัฒนาสายอาชีพและจะเป็นการพัฒนา Mentee เพื่อให้เป็นผู้บริหารของหน่วยงานในระดับต่างๆ ต่อไป Coaching และ Mentoring อาจดำเนินการควบคู่กันไปได้เพราะต่างก็เป็นกระบวนการพัฒนาตนเองที่องค์กรต้องเป็นผู้กำหนดขึ้นเช่นกัน

สรุปได้ว่า Coaching และ Mentoring เป็นเทคนิคในการพัฒนาการเรียนรู้ของบุคลากรในองค์กรที่ต้องการจะให้องค์กรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ Coaching เป็นการชี้แนะจากผู้บังคับบัญชาถึงผู้ใต้บังคับบัญชาโดยตรงด้วยวิธีการให้คำแนะนำและชี้แนะแบบสองทาง(Two Way Communication) เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และมีโอกาสได้พัฒนาศักยภาพของตนเองไปพร้อมๆกัน ส่วน Mentoring การเป็นพี่เลี้ยงเลือกจากผู้ที่มีความสามารถเป็นที่ยอมรับหรือผู้บริหารในหน่วยงานมาให้คำปรึกษาและ แนะนำ ช่วยเหลือรุ่นน้องหรือผู้ที่อยู่ในระดับต่ำกว่า ในเรื่องที่เป็นประโยชน์โดยตรงต่อการทำงาน เพื่อให้มีศักยภาพสูงขึ้น ซึ่งอาจไม่เกี่ยวกับหน้าที่ในปัจจุบันโดยตรงก็ได้ อย่างไรก็ตามทั้ง Coaching และ Mentoring ต่างก็เป็นเทคนิคในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่จะทำให้ทั้งผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และองค์กรมีความพร้อมในการรับการเปลี่ยนแปลงมีผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3. แนวคิดในการจัดการศึกษาห้องเรียนคู่ขนานออสติก

2.3.1 ความเป็นมาของการจัดการศึกษาห้องเรียนคู่ขนานออสติก

มีหน่วยงานกล่าวถึงการดำเนินงานห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ไว้ดังนี้

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2556) กล่าวถึงการดำเนินงานห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติกไว้ดังนี้การจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติกในประเทศไทยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เล็งเห็นความสำคัญของการให้ความช่วยเหลือบุคคลออทิสติกซึ่งเป็นบุคคลพิการ 1 ใน 9 ประเภทตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ(2552)โดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรก ที่ให้ความช่วยเหลือบุคคลกลุ่มนี้ตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับอุดมศึกษามหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์เปิดโอกาสให้เด็กออทิสติกเข้าเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไป โดยรับนักเรียนออทิสติกเข้าศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 ซึ่งเป็นการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับโรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ โดยศาสตราจารย์แพทย์หญิง เพ็ญแข ลิ้มศิลา

ในปีการศึกษา 2545 นักเรียนออทิสติกรุ่นแรกสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จึงเปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มนี้ เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยโดยวิธีพิเศษ และในปัจจุบันมีนิสิตออทิสติกในโครงการฯ สำเร็จการศึกษาแล้ว จำนวน 8 ราย และหนึ่งในนั้นกำลังจะสำเร็จปริญญาโททางด้านโบราณคดีจากมหาวิทยาลัยศิลปากร

ในปี พ.ศ. 2546 มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้จัดตั้ง “ศูนย์วิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษแบบการเรียนรวมสำหรับเด็กออทิสติก โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น”

สำหรับปีการศึกษา 2554 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้สนองนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา(สกอ.) กระทรวงศึกษาธิการ ในการให้ความช่วยเหลือนิสิตกลุ่มนี้ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียน ออทิสติกและนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่ศึกษาในสถาบันอื่นๆ นอกเหนือจากโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เข้าศึกษาต่อในโครงการรับตรง(โควตาพิเศษ)ของโครงการดำเนินการจัดการศึกษา การวิจัยและการติดตามผลนิสิตออทิสติกและนิสิตที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งมีคณะและสาขาที่เปิดรับ คือ คณะ

ศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาธุรกิจและคอมพิวเตอร์ศึกษา จำนวน 1 ราย สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ศึกษา จำนวน 1 ราย คณะมนุษยศาสตร์สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา จำนวน 1 ราย และคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จำนวน 1 ราย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี 35 รวมทั้งสิ้น จำนวน 4 ราย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีนโยบายจะดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องเพื่อเปิดโอกาส ให้บุคคลกลุ่มนี้รับการศึกษาได้สูงสุดตามศักยภาพและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการประกอบ อาชีพเพื่อตนเอง ครอบครัว และเป็นประโยชน์ต่อสังคม

ระหว่างปีการศึกษา 2547 - 2549 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษได้รับอนุมัติให้ดำเนิน โครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับบุคคลออทิสติกใน รูปแบบห้องเรียนคู่ขนาน โดยจัดการศึกษาให้กับเด็กออทิสติกกลุ่มที่มีความบกพร่องระดับรุนแรงมี ความบกพร่องทางพัฒนาการอย่างรุนแรง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสังคม 2) ด้านภาษาและการสื่อ ความหมายและ 3) ด้านพฤติกรรมและอารมณ์ที่ไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กทั่วไปได้ จำนวน 53 ห้องเรียน ในโรงเรียนเรียนร่วม 46 โรงเรียนกระจายอยู่ทุกภูมิภาค 24 จังหวัด และจัดจ้างครูผู้สอนประจำ ห้องเรียนคู่ขนาน ห้องเรียนละ 2 คนรวม 106 คนสำหรับการดำเนินงานที่ผ่านมาได้รับงบประมาณ สนับสนุนจากเงินสลากพิเศษ 3 ตัวและ 2 ตัว จำนวนทั้งสิ้น 20 ล้านบาท ซึ่งจะกล่าวถึงการ ดำเนินงานโดยย่อตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 จนถึงปัจจุบัน ดังนี้

1. ปีการศึกษา 2547 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษได้พัฒนาครูประจำห้องเรียนคู่ขนาน ให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการพัฒนาบุคคลออทิสติก เพื่อประจำห้องเรียนคู่ขนาน ห้องเรียนละ 2 คน รวมจำนวน 106 คน

2. จัดทำหลักสูตรและแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มทักษะ 6 ทักษะ ได้แก่ ทักษะทาง ภาษาและการสื่อสาร ทักษะทางพฤติกรรมและอารมณ์ ทักษะทางสังคม ทักษะทางการรับรู้และ เคลื่อนไหว ทักษะการดูแลช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และทักษะทางวิชาการ ให้กับครูห้องเรียนคู่ขนานใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนออทิสติก

2.3.2 ทฤษฎีที่ใช้ในการจัดการศึกษาแบบห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก

ธีรศักดิ์ กอวรกุล (2548) กล่าวว่า การจัดการศึกษาแบบห้องเรียนคู่ขนานจะมีวิธีการจัดการ เริ่มตั้งแต่เด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา และมีการจัดการต่อเนื่องไปจนกระทั่งเด็กมีความสามารถ หรือมี ศักยภาพเพียงพอที่จะเรียนร่วมกับเด็กนักเรียนปกติได้โดยรูปแบบการจัดการศึกษานั้นประกอบไป ด้วย การคัดกรองซึ่งสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นอย่างแรกนั้นคือ ศักยภาพของเด็กแต่ละคนการจัดการศึกษา แบบห้องเรียนคู่ขนานนี้จะมีการคัดกรองเด็กโดยใช้ศักยภาพของแต่ละคนเป็นเกณฑ์โดยพิจารณา ประเด็นที่สำคัญๆคือ

1) อายุของเด็ก 2) ความสามารถเชิงวิชาการ 3) ทักษะทางสังคม 4) ความสามารถในการใช้ ชีวิตประจำวัน 5) ความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา ซึ่งระบบการจัดการคู่ขนาน ได้แบ่งระบบ การจัดการในห้องเรียนคู่ขนานไว้ 3 ระบบ ดังนี้ (1) ระบบเชื่อมต่อ (2) ระบบส่งต่อ (3) ระบบถ่ายโอน องค์ประกอบสำคัญของห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก (ธีรศักดิ์ กอวรกุล, 2548)

1) การจัดห้องเรียน พิจารณาจัดห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกจะต้องสอดคล้องกับ ศักยภาพ และความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาของเด็กด้วยกล่าวคือ ที่ตั้งของห้องเรียน คู่ขนานควรอยู่ในบริเวณอาคารเดียวกันกับอาคารเรียนผู้เรียนในระดับอายุช่วงชั้นเดียวกัน เช่น

ห้องเรียนคู่ขนานออทิสติกระดับอายุช่วงชั้นก็อยู่ในส่วนของบริเวณอาคารเรียนของกลุ่มช่วงชั้นประถม เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการเชื่อมต่อส่งต่อและถ่ายโอนผู้เรียนออทิสติกกลับไปกลับมา ระหว่างห้องเรียนคู่ขนานหรือห้องเรียนบัดดี้หรือห้องกิจกรรมที่ต้องร่วมกับผู้เรียนปกติและจะไม่เท่า ให้ห้องเรียนคู่ขนานออทิสติกโดดเดี่ยว แยกแยก หากตั้งแยกกันอยู่คนละบริเวณคนละอาคาร สภาพแวดล้อมในห้องเรียนจะต้องลดสิ่งรบกวนต่างๆ ที่อาจรบกวนการเรียนการสอนได้

2) ครูในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก เพื่อให้การศึกษามีประสิทธิภาพที่ดีครูในการจัดการเรียนแบบห้องเรียนคู่ขนาน

3) เพื่อนบัดดี้ ต้องบูรณาการเข้าไปในการจัดการเรียนการสอนของเด็กออทิสติกคือ ทักษะทางสังคม ซึ่งการสอนทักษะทางสังคมนี้วิธีการที่ดีที่สุดคือ การที่เด็กได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงจากสภาพแวดล้อมปกติจากเพื่อนนักเรียนปกติซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องเผชิญและเรียนรู้ในสังคมชุมชนทั่วไปที่เด็กอาศัยอยู่

2.3.3 หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก

เนื้อหาหลักสูตรการเรียนการสอนของเด็กออทิสติกนั้น มีเป้าหมายเพื่อลดและขจัดข้อบกพร่องต่างๆที่มีของเด็กพัฒนาทักษะที่จำเป็นซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อเด็กในการเรียนรู้พัฒนาศักยภาพทุกด้านของเด็กจนเด็กออทิสติกสามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติในห้องเรียนปกติได้ โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 เรื่องคือ (สมทรง ต้นประเสริฐ,2546)

1) การลดและขจัดข้อบกพร่องของเด็กด้วยข้อบกพร่องที่แตกต่างและมากน้อยไม่เท่ากันและข้อบกพร่องเหล่านั้นก็จะส่งผลต่อการเรียนรู้ รวมถึงทักษะในเรื่องอื่นๆของเด็ก ดังนั้นการลดและขจัดข้อบกพร่องต่างๆที่มีอยู่นั้น จึงเป็นเรื่องที่เด็กออทิสติกต้องได้รับการเรียนรู้เพื่อกำจัดสิ่งที่มาขวางกั้นการเรียนรู้

2) ข้อบกพร่องต่างๆเช่น การพูด การสื่อสาร การเลียนแบบการปฏิบัติตามคำสั่งข้อบกพร่องทางกายภาพการพัฒนาของกล้ามเนื้อและเล็กพฤติกรรม เป็นต้น ซึ่งเด็กจะได้รับการแก้ไขข้อบกพร่องนี้ในห้องเรียนคู่ขนาน

3) ทักษะในการดำรงชีวิตประจำวัน (Daily living Skills) เป็นทักษะที่เด็กจะต้องเรียนรู้ทั้งที่บ้าน และสถานศึกษา เช่น การแปรงฟัน การแต่งตัว การรับประทานอาหาร ฯลฯ รวมถึงการกระตุ้นทักษะทางสังคม การปฏิบัติตามกฎของสังคม เช่น การเข้าแถว การรอ การกล่าวคำขอโทษ ขอบคุณ เป็นต้น

4) เนื้อหาทางวิชาการ หมายถึง เนื้อหาวิชาการตามหลักสูตรการศึกษาปกติซึ่งอาจต้องใช้สื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับศักยภาพของเด็ก เช่น การใช้สื่อที่เป็นรูปภาพประกอบการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น โดยการบูรณาการหลอมรวมเอาหลักสูตรการบำบัดทางกายภาพด้านการแพทย์ทุกด้านสำหรับออทิสติกเข้ากับหลักสูตรแกนกลางของนักเรียนปกติไปทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นหลักสูตรคู่ขนานเฉพาะบุคคลออทิสติกในแต่ละระดับอายุช่วงชั้นสำหรับนักเรียนแต่ละคนในห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก และให้ทักษะด้านสังคมเป็นหนึ่งใน 9 กลุ่มของสาระการเรียนรู้เฉพาะเจาะจงสำหรับนักเรียนออทิสติกของห้องเรียนคู่ขนาน

จรีลักษณ์ รัตนาพันธ์ (2559) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติก ครูและผู้เกี่ยวข้องควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของเด็กออทิสติกองค์ประกอบของ

การจัดการเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนรู้ และข้อคำนึงในการจัดการเรียนรู้สำหรับบุคคลออทิสติกเสนอตามลำดับ ดังนี้

1) การเรียนรู้ของเด็กออทิสติกส่วนใหญ่มีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการในด้านการสื่อสาร ด้านสังคม และมีพฤติกรรมกระทำซ้ำๆ เป็นปัญหาที่พบได้แก่ มีความผิดปกติของการพูด การไม่สบตา ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และด้านพฤติกรรมกระทำซ้ำๆ เด็กพิเศษกลุ่มนี้จะเรียนรู้ได้เช่นเดียวกับเด็กพิเศษปกติแต่จะต้องได้รับการช่วยเหลือเพื่อพัฒนาทักษะด้านภาษา การสื่อความหมาย และได้รับการพัฒนาทักษะทางสังคมสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งควรได้รับการแก้ไขเกี่ยวกับพฤติกรรมซึ่งอาจเป็นอุปสรรคของการเรียนรู้เสียก่อน จากนั้นจึงจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กออทิสติกทั่วไป

2) องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติกการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติก ครูควรดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ สื่อ และการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้

4) ข้อควรคำนึงในการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติก

(1) ครูควรมีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ของเด็กออทิสติกก่อนจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

(2) เด็กออทิสติกบางคนมีความต้องการพิเศษหรือมีปัญหาพฤติกรรมที่หลากหลาย ครูควรจัดทำลำดับปัญหาตามความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ เพื่อกำหนดวิธีการช่วยเหลือตามลำดับความรุนแรงของปัญหาและตามความต้องการความช่วยเหลือ

(3) ควรให้การเสริมแรงเด็กพิเศษทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่กำหนด

(4) ความสม่ำเสมอของการปฏิบัติ รวมทั้งความมั่นคงของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น จากการจัดการเรียนการสอน

เด็กออทิสติกแต่ละคนนั้นมีความบกพร่องในแต่ละด้านมากน้อยแตกต่างกันไป การจัดการศึกษาให้เด็กออทิสติกจึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงศักยภาพของเด็กแต่ละคนเป็นสำคัญ และการจัดการศึกษานั้นก็จำเป็นที่จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพของเด็กด้วย โดยมุ่งพัฒนาทักษะของเด็กที่ดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีกในขณะเดียวกันก็ต้องพัฒนาทักษะที่ยังไม่ตีของเด็กให้ดีขึ้น เพื่อให้เด็กสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างสูงสุด การจัดการศึกษาแบบห้องเรียนคู่ขนาน ใช้หลักปรัชญาการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Center) ซึ่งจะทำให้การจัดการศึกษาในเรื่องต่าง ๆ นั้นสอดคล้องกับศักยภาพของเด็กแต่ละคน

ชูศักดิ์ จันทยานนท์ (ม.ป.ป) กล่าวว่า เพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน IEP จึงต้องมีแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP: Individual Implementation Plan) ซึ่งเป็นแผนการเรียนการสอนเฉพาะผู้ที่มีความบกพร่องในวิชาหรือทักษะที่เป็นจุดอ่อน แผนการสอนเฉพาะบุคคลนี้จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน IEP มีส่วนประกอบคล้ายแผนการสอนปกติทั่วไปคือ มีเนื้อหา จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล ข้อเสนอแนะ ความเป็นของผู้บริหารสถานศึกษา และบันทึกผลหลังสอน การจัดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล IEP ในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกต้องมีความชัดเจน และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กแต่ละคน

การจัดตารางการฝึก การแบ่งบทบาทหน้าที่ของครูในห้องเรียนการจัดเตรียมการส่งต่อการทำงานร่วมกับครูในโรงเรียนรวมทั้งการจัดระบบเสริมวิชาการ(resource system) และการนิเทศติดตามโดยศูนย์การศึกษาพิเศษและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สุขพัชรา ชุ่มเจริญ (2545) กล่าวถึงลักษณะของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ไว้ดังนี้

- 1) มีลักษณะไม่คงที่และแตกต่างกันในเด็กแต่ละคน
- 2) เป้าหมายของการศึกษาจะกำหนดวัตถุประสงค์ระยะยาว และระยะสั้นโดยจะไม่ได้แสดงถึงหน่วยย่อยที่ครูใช้ในการฝึกให้แก่เด็ก
- 3) ในแผนการศึกษาจะเชื่อมโยงการบริการที่เกี่ยวข้องกับความจำเป็นของเด็กแต่ละคน
- 4) ในแผนการศึกษาต้องมีการประเมินผลประจำปีเพื่อพิจารณาความก้าวหน้า
- 5) มีการระบุระดับความสามารถทางการศึกษาและพฤติกรรมของเด็กในแผนการศึกษาโดยประเมินในทุกด้าน
- 6) ในแผนการศึกษาต้องมีการกำหนดเวลาเริ่มและเวลาที่สิ้นสุด
- 7) มีเกณฑ์วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการประเมินอย่างเหมาะสมตามแผน 1 ปี ทั้งระยะทั้งสั้นและระยะยาว

8) มีลักษณะเป็นเอกสารที่พิสูจน์การยินยอมของโรงเรียนในการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก

เบญญา ชลธารนนท์ (2546) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอน (A - Activities) เป็นกรปฏิบัติงานเกี่ยวกับกิจกรรมภายในและภายนอกห้องเรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่จะช่วยให้นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนา ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งมีรายละเอียด 10 ข้อ ดังนี้

1) การบริหารจัดการหลักสูตรแบ่งเป็นการปรับหลักสูตรทั่วไป คือ ปรับหลักสูตรที่ใช้กับนักเรียนปกติมาใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การจัดทำหลักสูตรเฉพาะ คือ หลักสูตรที่เป็นแนวทาง(หลักสูตรสำหรับหรือหลักสูตรคู่ขนาน) ซึ่งถือเป็นหลักสูตรเฉพาะบุคคลโดยพิจารณาจากระดับของความพิการจากแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของนักเรียน

2) แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(Individual Education Program:IEP) เป็นแผนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความจำเป็นของเด็กพิการหรือมีความบกพร่องซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องต้องการเรียนรู้ซึ่งย่อว่า IEPวัตถุประสงค์ในการใช้ IEPเพื่อเป็นการจัดการศึกษาที่เขียนขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร สำหรับเด็กคนหนึ่งโดยเฉพาะ IEP จะมีข้อมูลในการจัดเด็กเข้ารับบริการศึกษา และบริการที่เกี่ยวข้องอื่น และเพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดกระบวนการตรวจสอบและกระบวนการสอนทั้งหมด ฉะนั้น IEP ในแง่ที่เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการตรวจสอบและกระบวนการสอนจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินผลและวิธีการสอน

3) แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) เป็นแผนการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะเจาะจงสำหรับเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องคนนั้นๆ ในวิชาหรือทักษะที่เป็นจุดอ่อน แผนการสอนเฉพาะบุคคลนี้จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน IEP

4) การตรวจสอบทางการศึกษา (Educational Assessment) เป็นกระบวนการใช้วิธีการต่างๆ หลายวิธีในการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวกับนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ในการกำหนดปัญหาและหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาวิชาการ การวางแผนการสอน และการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน

5) เทคนิคการสอน เทคนิคการสอนที่ควรนำมาใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมี 3 เทคนิค คือ เทคนิคแรก เป็นการวิเคราะห์งาน (Task Analysis) เป็นเทคนิคการสอนและเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบหรือประเมินเด็กว่า มีทักษะในเรื่องนั้นๆ แล้วหรือไม่ เทคนิคที่สอง เป็นการสอนโดยเพื่อนช่วยสอน (Peer Tutoring) เป็นเทคนิควิธีการสอนที่ให้เพื่อนนักเรียนช่วยสอนให้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ แบบตัวต่อตัว โดยช่วยสอนอาจเป็นนักเรียนชั้นสูงกว่าหรือนักเรียนชั้นเดียวกันอายุเท่ากัน แต่มีความสามารถสูงกว่ามาช่วยสอน เทคนิคที่สาม เป็นเทคนิคระบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy System) ในการจัดการเรียนการสอนโดยเพื่อนช่วยเพื่อน ในด้านวิชาการยังต้องอาศัยความร่วมมือของเพื่อนนักเรียนทุกคนในการส่งเสริมกำลังใจและช่วยเหลืออำนวยความสะดวกเพื่อนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในเรื่องทั่วไป เช่น นำไปห้องเรียน ห้องน้ำ และโรงอาหาร อ่านหนังสือบนกระดานหรือแผ่นใสสื่อสารกับผู้อื่น

6) การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน ในปัจจุบันใช้วิธีการทบทวน และปรับ IEP ปีละอย่างน้อย 2 ครั้ง รวมทั้งมีการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนโดย สรุปรจาก IIP ที่ใช้สอนเด็กในแต่ละสาระการเรียนรู้ ทักษะและกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะมีการระบุว่าประเมินโดยใช้วิธีใดและใช้เกณฑ์อะไร โดยอาจนำเสนอในรูปของกราฟแท่งกราฟเส้นประกอบการบรรยาย หรือคิดเป็นคะแนนและเกรดในชั้นประถมศึกษา

7) การจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องและชุมชน นอกจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูจัดภายในชั้นเรียน และภายในโรงเรียนแล้ว ยังมีกิจกรรมนอกโรงเรียน ซึ่งทางโรงเรียนควรมีการบริหารจัดการในเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัย ฯลฯ เพื่อช่วยให้การเข้าร่วมกิจกรรมนอกสถานที่ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

8) การประกันคุณภาพ โรงเรียนควรจัดตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมโดยที่คณะกรรมการประกันคุณภาพ ควรประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับองค์ประกอบ หรือตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ในการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมอย่างชัดเจน กำหนดกิจกรรมการประกันคุณภาพการจัดการเรียน

9) การรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนแล้วจำแนกและคัดแยกตามความต้องการจำเป็นพิเศษ ส่งต่อคนพิการเข้ารับการศึกษิตตามความสามารถ และความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคลเตรียมพร้อมในด้านความรู้หรือเจตคติให้บุคลากรเตรียมพร้อมในด้านสื่ออุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน จัดตั้งคณะจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทุกคนดำเนินการสอนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลที่ได้จัดทำไว้ เพื่อพัฒนาคนพิการให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ

10) การจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริม การจัดตารางเวลาที่จะทำให้ทุกฝ่ายยอมรับเป็นสิ่งที่ยาก ฉะนั้นครูสอนเสริมจึงต้องคำนึงถึงเด็กว่า ตารางเวลาที่จัดให้กับเด็กที่รับผิดชอบแต่ละคนนั้นเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของเด็กและครูด้วย

2.3.4 เทคนิคการช่วยเหลือนักเรียนออทิสติก

ผดุง อารยะวิญญู (2546) กล่าวถึง วิธีสอนและช่วยเหลือเด็กออทิสติกที่สำคัญไว้ 10 วิธี ได้แก่

1) ทีช (TEACCH) ย่อมาจาก Treatment and Education of Autistic and Related Communication Handicapped Children ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยภาควิชาจิตเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทแคลิฟอร์เนีย โดย Dr.Erick Schopler เป็นแนวทางการสอนเด็กออทิสติกและเด็กที่มีความบกพร่องทางการสื่อสารประเภทอื่น โดยเน้นการจัดสภาวะแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็ก และการสอนอย่างเป็นขั้นตอนง่ายๆ

2) เพ็คส์ (PECS) ย่อมาจาก Picture Exchange Communication System พัฒนาขึ้นโดย Dr.Mondy เป็นการสอนการสื่อสารกับเด็กออทิสติกโดยใช้ภาพ ในการสื่อสารจะเริ่มจากการแลกเปลี่ยนภาพระหว่างการสนทนาสองคน โดยไม่พูดคุยหลังจากนั้นก็เริ่มพูดคุยกับเด็กทีละน้อยในตอนแรกเด็กอาจจะยังไม่โต้ตอบแต่ต่อมาเด็กจะเริ่มโต้ตอบโดยใช้ภาพ โดยใช้ภาษาท่าทางและใช้ภาษาพูดในที่สุด

3) การอ่านจิตใจ (Mind Reading) เป็นกระบวนการที่นำมาใช้ในการสอนเด็กออทิสติกให้เข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น รวมไปถึงการคาดเดาว่าผู้อื่นคิดอะไรอยู่ในใจ โดยมีวิธีการ 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การสอนให้เข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น การสอนให้เข้าใจสภาวะข้อมูลและการสอนให้รู้จัก การเล่นเกมจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ การสอนให้เด็กออทิสติกได้เข้าใจอารมณ์ของผู้อื่นว่าผู้อื่นมีอารมณ์เช่นใด โดยฝึกให้เด็กเข้าใจและคาดเดาอารมณ์ของผู้อื่นจากการแสดงออกทางสีหน้าท่าทางและจากการบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมเด็กออทิสติกมีลักษณะของการבודทางจิตใจ เนื่องจากเด็กออทิสติกไม่เข้าใจความรู้สึกและอารมณ์ของผู้อื่นทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่ดีไม่เหมาะสมในสายตาของคนอื่น ทำให้เด็กเข้ากับเพื่อนไม่ได้ขาดเพื่อนขาดความสัมพันธ์กับคนรอบข้างและไม่เข้าใจสิ่งที่ดำเนินไปรอบตัวอย่างดีพอ

4) เรื่องเกี่ยวกับสังคม (Social Story) เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการสอนทักษะทางสังคมแก่เด็กออทิสติกและเด็กอื่นที่ขาดทักษะทางสังคมเรื่องเกี่ยวกับสังคมอาจเป็นเรื่องหรือข้อความที่อธิบายเกี่ยวกับสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งในสังคม ซึ่งจะช่วยให้เด็กออทิสติกเข้าใจสถานการณ์นั้นๆ ได้ดียิ่งขึ้น เรื่องเกี่ยวกับสังคมนั้นจะเน้นในเรื่องต่อไปนี้เป็นสิ่งสำคัญ คือ ลักษณะทางสังคมที่สำคัญปฏิกริยาโต้ตอบที่เราคาดเดาว่าจะเกิดขึ้นจากคนทั่วไปและจากเด็กออทิสติก รวมถึงเหตุผลที่เด็กแสดงปฏิกริยาโต้ตอบเช่นนั้นเรื่องเกี่ยวกับสังคม มีประโยชน์อย่างยิ่งในการเสริมทักษะทางสังคมแก่เด็กออทิสติกที่มีความรุนแรงระดับปานกลางไปจนถึงกลุ่มที่มีความสามารถสูงตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงวัยรุ่นผู้ใหญ่และอาจนำมาใช้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทอื่นที่ขาดทักษะทางสังคมได้ด้วย

5) ฟลอร์ไทม์ (Floor Time) เป็นวิธีการคิดค้นขึ้นโดย Stanley Greenspan แพทย์แห่งศูนย์การแพทย์ มหาวิทยาลัยในวอชิงตันสหรัฐอเมริกา โดยจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ เพื่อฟังเด็กโดยใช้กิจกรรมต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เล่นบนพื้นหรืออาจเป็นการพูดคุยกับเด็ก ณ สถานที่อื่นๆ ก็ได้ เพื่อให้เด็กมีความสนใจในกิจกรรมเดียวกับเราสื่อสารแบบ 2 ทิศทาง โดยเป็นการโต้ตอบซึ่งกันและกันเพื่อการเข้าใจความหมายร่วมกันเข้าใจอารมณ์และความคิด

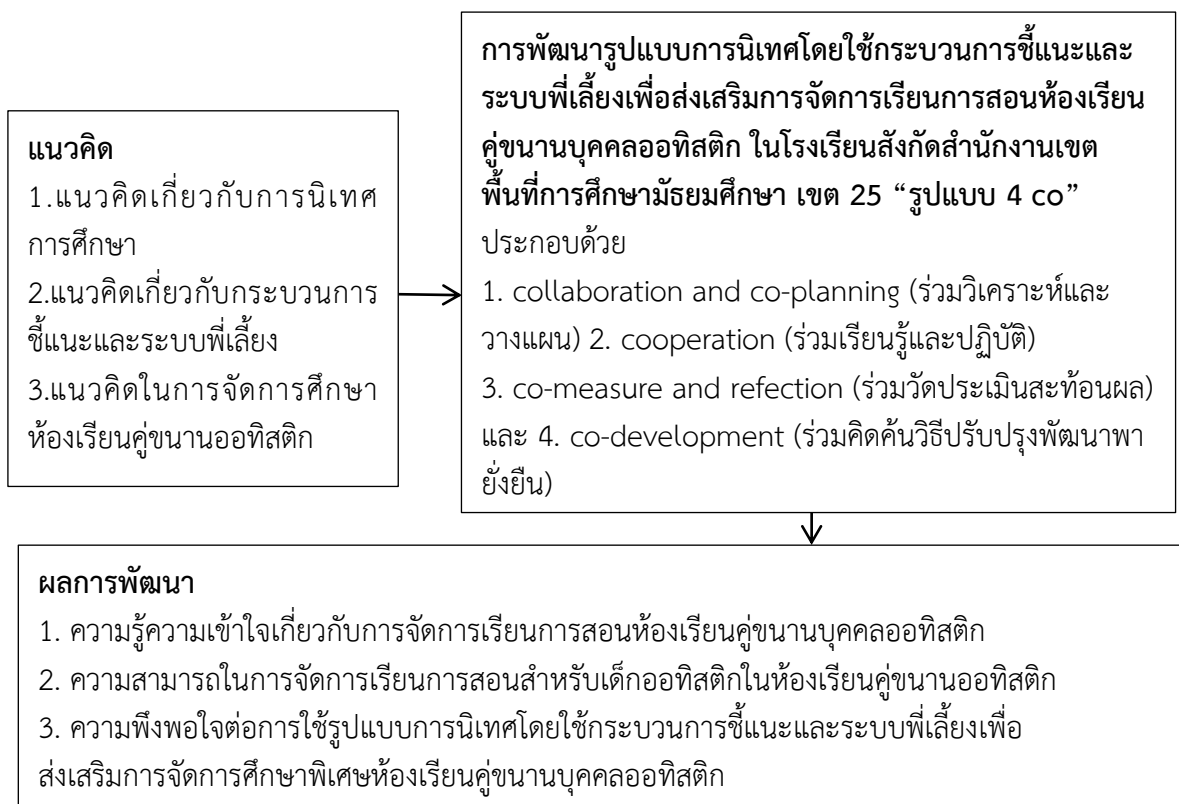
6) การวิเคราะห์พฤติกรรมประยุกต์ (Applied Behavior Analysis) ใช้ชื่อย่อว่า ABA เป็นการนำวิธีการปรับพฤติกรรมมาใช้ในการสอนเด็กและเหมาะสมอย่างยิ่งในการสอนหรือปรับพฤติกรรมของเด็กออทิสติก วิธีนี้พัฒนาโดย Ivan Lovass จุดมุ่งหมายสำคัญ คือ การสร้างเสริมพฤติกรรมใหม่ให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก เช่น การมองการปฏิบัติตามคำสั่ง การลดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ อย่างเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว

7) การใช้ประสาทการรับรู้ร่วมกัน (Sensory Integration) หมายถึง การใช้ประสาทการรับรู้หลายๆด้านร่วมกัน เพื่อให้การรับรู้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น มีการใช้การรับรู้ทั้งในด้านการสัมผัส การเคลื่อนไหว การใช้สายตา การฟัง การลิ้มรส และการดมกลิ่น ให้สอดคล้องกับปัญหาของเด็กแต่ละคน

8) กิจกรรมบำบัด (Occupational Therapy) เป็นวิธีการที่นักกิจกรรมบำบัดนำมาใช้เพื่อให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างอิสระโดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น ซึ่งกิจกรรมบำบัดจะช่วยให้เด็กสามารถประกอบกิจวัตรประจำวันได้โดยไม่ลำบากและเป็นความสามารถที่เหมาะสมกับวัย

9) หนังสือการ์ตูน (Comic Book) เป็นการนำภาพวาดจากการ์ตูนที่แสดงออกซึ่งอารมณ์ขันของคู่สนทนาการ์ตูนที่นำมาใช้ไม่ว่าเป็นต้องเป็นหนังสืออาจอยู่ในรูปแบบอื่นๆก็ได้ เช่น การ์ตูนจากคอมพิวเตอร์ แผ่นพับหรือชุดการสอน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

5. ตัวแปรและนิยามตัวแปร

5.1 ตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ รูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

ตัวแปรตาม คือ การจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก ประกอบด้วย

- 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก
- 2) ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กออทิสติกในห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก
- 3) ความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาพิเศษห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก

5.2 นิยามตัวแปร

1) รูปแบบการนิเทศ หมายถึง กระบวนการการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

2) การชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง หมายถึง เทคนิควิธีการในการพัฒนาและช่วยเหลือครูให้มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก โดยการแนะนำ ชี้แนะ และการเป็นพี่เลี้ยงคอยดูแลให้คำแนะนำจนปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กนักเรียนออทิสติกเฉพาะในรายที่ไม่สามารถเรียนในรูปแบบการเรียนรวมได้ ซึ่งการจัดการศึกษาจะดำเนินเป็นลักษณะคู่ขนานไปกับการจัดการศึกษาที่โรงเรียนดำเนินการอยู่

4) บุคคลออทิสติก หมายถึง นักเรียนที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีภาวะอาการออทิสซึม และเป็นนักเรียนในห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 ปีการศึกษา 2562

6. ประชากร

ครูผู้สอนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ทั้งสิ้น 64 โรงเรียน จำนวน 3,149 คน

7. กลุ่มตัวอย่าง/กรณีศึกษา

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจากครูผู้สอนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาเรียนรวมห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 16 คน

8. เครื่องมือวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัยและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ รายละเอียดดังนี้

1. ชั้นศึกษาสภาพและความต้องการรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 เพื่อเตรียมการนิเทศ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งข้อคำถามแต่ละข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.65-1.00

2. ชั้นพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ประกอบด้วย แบบตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบการนิเทศโดยผู้เชี่ยวชาญที่ผ่านการตรวจสอบดัชนีความสอดคล้องของรูปแบบการนิเทศจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติการ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.80- 1.00

3. ชั้นทดลองรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ประกอบด้วยแบบบันทึกการนิเทศ แบบทดสอบก่อนและหลังการอบรมพัฒนาเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ได้รับการตรวจสอบความยากง่ายของแบบทดสอบ ซึ่งข้อสอบมีความยากง่ายปานกลางมีค่าระหว่าง 0.43-0.57

4. ชั้นประเมินรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ประกอบด้วยแบบประเมินรูปแบบการนิเทศสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกันประเมินใน 4 ด้าน คือ 1) ความเป็นประโยชน์ 2) ความเป็นไปได้ 3) ความเหมาะสม และ 4) ความครอบคลุม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยแบบประเมินรูปแบบการนิเทศ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.80-1.00

9. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็น (Need Assessment) ในการพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติกในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25 (Research: R1=Analyze) ประกอบด้วย

1) กำหนดกรอบจากการศึกษาแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาและกระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา

2) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา เทคนิคการนิเทศ โดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงในการจัดการศึกษาห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก

3) สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร และครู เพื่อสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการการรับบริการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะ และระบบพี่เลี้ยง

4) รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อเตรียมการอบรมให้ความรู้และทักษะก่อนที่จะดำเนินการนิเทศกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการเลือกทั้งหมด 16 คน

5) ดำเนินการรวบรวมข้อมูลการศึกษาความต้องการจำเป็นจากผลการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ และจากแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ

2. ขั้นพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25 (Development: D1 = Design & Development)

นำผลที่ได้จากการศึกษาความต้องการจำเป็นมาพัฒนารูปแบบการนิเทศฯ ประกอบกับศึกษาหลักการของการออกแบบการสอนเชิงระบบ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

1) ขั้นตอนการวิเคราะห์ (Analysis) 2) ขั้นตอนการออกแบบ (Design) 3) ขั้นตอนการพัฒนา (Development) 4) ขั้นตอนการทดลองใช้ (Implement) 5) ขั้นตอนการประเมินผล (Evaluation) มาสังเคราะห์เนื้อหา เพื่อกำหนดแนวคิดของการพัฒนาแนวทางการนิเทศ กระบวนการนิเทศ เป้าหมาย โครงสร้างของรูปแบบการนิเทศ

3. ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศ โดยตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและประเมินความเที่ยงตรงของรูปแบบการนิเทศด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติการ จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ดำเนินการตามรูปแบบการนิเทศ จำนวน 5 คน

4. การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ (Try out) นำรูปแบบการนิเทศไปใช้กับผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ ในโรงเรียนที่มีสภาพบริบทที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปทดลองใช้ในภาคสนาม

5. ขั้นทดลองภาคสนาม โดยการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Research: R2 = Implement) ดำเนินการดังนี้

1) ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนำรูปแบบการนิเทศ “4 co” ไปใช้ปฏิบัติจริง ในภาคสนาม ขณะดำเนินการตามแนวทางการนิเทศ ได้ข้อค้นพบจากการดำเนินการนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพมาปฏิบัติ เกิดจากการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและกำหนดเป้าหมายร่วมกัน

2) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศ “4 co” โดยวิเคราะห์ข้อมูลจาก (1) แบบสัมภาษณ์ (2) แบบประเมิน (3) แบบสังเกตการสอน (4) แบบบันทึกผลการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (5) แบบบันทึกการรับการนิเทศด้วยกระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง และ (6) แบบตรวจสอบพฤติกรรมการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง

6. ขั้นประเมินรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Development: D2 = Evaluate) นำผลการวิเคราะห์จากการใช้รูปแบบการนิเทศ “4 co” มาพิจารณาร่วมกับแบบประเมินรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (ในประเด็นความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความครอบคลุม) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลังจากที่นำรูปแบบการนิเทศมาใช้ในภาคสนาม และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ได้รูปแบบการนิเทศ “4 co” ที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น

10. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการบันทึกผลการวิเคราะห์เอกสารแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

1) ค่าร้อยละจากแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศการสังเกต

2) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากแบบบันทึกผลการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง แบบบันทึกการรับการนิเทศด้วยกระบวนการชี้แนะ และระบบพี่เลี้ยง แบบตรวจสอบพฤติกรรมการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง แบบประเมินรูปแบบการนิเทศจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ส่วนแบบตรวจสอบความสอดคล้องของแนวการนิเทศใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ

11. ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและความต้องการรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จากการศึกษา วิเคราะห์เอกสาร สัมภาษณ์ และสอบถามข้อมูล พบว่า มีความต้องการจำเป็นที่นำมาสู่การพัฒนาารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 สภาพในการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานออสติก พบว่า โรงเรียนมีการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมภายใต้การบริหารจัดการตามโครงสร้างซีท (SEAT) อยู่ก่อนแล้ว และเมื่อมีการจัดการศึกษาห้องเรียนคู่ขนานออสติกเพิ่มขึ้นมา จึงมีความพร้อมระดับหนึ่งในการปรับตัวเพื่อเตรียมรับการปฏิบัติงานที่เพิ่มขึ้น ในส่วนความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาพิเศษห้องเรียนคู่ขนานออสติกนั้นผู้บริหาร และครูมีความคิดเห็นตรงกันเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการที่ต้องได้รับการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาอย่างเร่งด่วน อยู่ในระดับมากที่สุด 3 อันดับเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านความรู้ในการจัดการเรียนการสอนทางการศึกษาพิเศษ และ 3) ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้

ประเด็นที่ 2 สภาพการนิเทศการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานออสติก พบว่า มีการนิเทศภายในจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายวิชาการและผู้บริหารสถานศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา แต่การนิเทศยังไม่ทั่วถึงและไม่เป็นระบบหรือมีรูปแบบที่ชัดเจน ทำให้การปฏิบัติเป็นลักษณะงานทั่วไปมากกว่าการนิเทศที่มุ่งเน้นการพัฒนา ส่วนการนิเทศโดยศึกษานิเทศก์นั้นพบว่า มีการนิเทศโดยศึกษานิเทศก์ประจำสหวิทยาเขต และศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบด้านการศึกษาพิเศษ ทั้งในลักษณะการนิเทศ พบปะเผชิญหน้าและการนิเทศออนไลน์ ผ่านการใช้ไลน์ เฟสบุ๊ก แต่ควรต้องมีแบบฟอร์มหรือแบบบันทึกการสังเกตการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน เพื่อช่วยอำนวยความสะดวก โดยระบุทิศทาง เป้าหมายที่ชัดเจน และมีการติดตามผลเป็นระยะๆ

ประเด็นที่ 3 ความต้องการรูปแบบการนิเทศในการจัดการศึกษาห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก กรณีศึกษาโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 พบว่า โรงเรียนมีความต้องการรูปแบบการนิเทศที่มุ่งเน้นการนำมาใช้ประโยชน์ได้จริงและให้เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ปฏิบัติโดยไม่เพิ่มภาระของครู ขณะเดียวกันรูปแบบการนิเทศ แนวทางการนิเทศฯ ควรมีเป้าหมาย กระบวนการที่ชัดเจน มีคู่มือที่ช่วยให้ครูผู้รับการนิเทศ สามารถเตรียมตัวและพัฒนาการจัดการศึกษาห้องเรียนคู่ขนานได้อย่างราบรื่นเรียบร้อย โดยมีศึกษานิเทศก์และครูผู้มีความประสงค์เป็นโค้ชและพี่เลี้ยงคอยชี้แนะและช่วยแก้ไขปัญหาอย่างตรงจุด และการสนับสนุนความรู้ด้านนวัตกรรมใหม่ๆ ในการจัดการสอน รวมถึงนำเทคนิควิธีการนิเทศที่สนับสนุนให้เกิดการเปิดใจยอมรับระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อร่วมกันพัฒนาการนิเทศภายในให้เกิดความยั่งยืนต่อไป ซึ่งรูปแบบการนิเทศในการจัดการศึกษาห้องเรียนคู่ขนานออสติกที่ผู้บริหารและครูต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด 3 อันดับเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาความรู้ในการจัดการศึกษาพิเศษแก่บุคลากร 2) ด้านสื่อ นวัตกรรม สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาห้องเรียนคู่ขนานออสติก และ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2. การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก กรณีศึกษาโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงได้รูปแบบการนิเทศ ชื่อว่า “4 co” ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1: ร่วมวิเคราะห์และวางแผน (collaboration and co-planning) คือ การประชุมปรึกษาหารือของผู้เกี่ยวข้องในการร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลสภาพ ความต้องการ หรือปัจจัยที่มี

ผลต่อการจัดการศึกษาห้องเรียนคู่ขนานอหิสติก และการร่วมกันกำหนดเป้าหมาย วางแผนในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

องค์ประกอบที่ 2 : ร่วมเรียนรู้และปฏิบัติ (cooperation) คือ สร้างความรู้ความเข้าใจเรียนรู้ร่วมกันผ่านการอบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมและการจัดการศึกษาแบบห้องเรียนคู่ขนานอหิสติก ตลอดจนร่วมลงมือปฏิบัติกรงานจนเกิดความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

องค์ประกอบที่ 3 : ร่วมวัดประเมินสะท้อนผล (co-measure and reflection) คือ การดำเนินงานของผู้นิเทศในการนำเครื่องมือไปใช้กับผู้รับการนิเทศเพื่อวัดและประเมินผล ตลอดจนการสะท้อนผลที่เกิดจากการดำเนินงานที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์หรือไม่ มากน้อยเพียงใด และมีสิ่งใดบ้างที่เป็นอุปสรรคปัญหาที่ควรแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

องค์ประกอบที่ 4 : ร่วมคิดค้นวิธีปรับปรุงพัฒนาพียงยืน (co-development) คือ การปรึกษาหารือ ประชุมเพื่อร่วมกันหาวิธีการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้นเกิดความยั่งยืน

ภาพที่ 2 รูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง "4 co"

จากแบบตรวจสอบพฤติกรรมกรรมการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) หลังจากที่ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานอหิสติกโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเรียบร้อยแล้ว ซึ่งในขั้นตอนนี้จะเป็นการยืนยันถึงการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ตามหลักการของรูปแบบเพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งสองฝ่ายและที่สำคัญคือ การนำข้อมูลที่ได้รับจากการบันทึกในเครื่องมือมาอภิปรายร่วมกันในประเด็นต่างๆ ที่จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษห้องเรียนคู่ขนานอหิสติก ในการดำเนินการจะกว้างขวางขึ้น โดยผู้เกี่ยวข้องทุกคน ต้องเข้าร่วมเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาผลการดำเนินการพบว่า มีข้อสังเกตที่น่าสนใจ คือ ในการจัดการศึกษาพิเศษห้องเรียนคู่ขนานอหิสติก บุคลากรทุกคนทุกตำแหน่งในโรงเรียนมีความตระหนักและให้ความสำคัญ ตลอดจนร่วมกันลงมือปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคล ครุมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานมากขึ้นเนื่องจากการพัฒนาองค์ความรู้โดยการอบรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีศึกษานิเทศก์คอยเป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำใน

การปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และส่งผลต่อนักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและมีทักษะความสามารถจนสามารถแข่งขันทักษะทางวิชาการได้รางวัลชนะเลิศในงานศิลปหัตถกรรมระดับชาติ

3) ผลการใช้รูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า มีผลการใช้รูปแบบการนิเทศอยู่ในระดับมากที่สุด 3 อันดับเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1. การนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงมีประโยชน์ต่อผู้บริหาร และครูต่อการจัดการศึกษาห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติกโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก ($\bar{X}=4.00$) 2. ครูสามารถจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนออทิสติกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=3.82$) 3. ผู้บริหารและครูมีความเข้าใจในรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.60$) 4. ผู้บริหาร และครูปฏิบัติตามรูปแบบการนิเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X}=3.65$) 5. ผู้บริหารและครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.52$)

12. อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า เมื่อนำรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก ไปใช้ในโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 และมีการสะท้อนผลลัพธ์ คือ สามารถส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ได้เป็นอย่างดี โดยรูปแบบดังกล่าว มีความตรงตามหลักวิชาการ ผลการใช้รูปแบบการนิเทศมีประโยชน์ต่อผู้บริหาร และครูต่อการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติกโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานออทิสติกและครูสามารถจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนออทิสติกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูปฏิบัติตามรูปแบบการนิเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และผู้บริหาร และครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติกอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวชิรา เครือคำ อ้าย (2562) ที่ได้วิจัยการพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า วิธีการปฏิบัติที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในประเด็นความต้องการจำเป็นที่นำมาสู่การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงใน 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ สภาพการจัดการเรียนรู้จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน พบว่า มีการใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย สภาพการนิเทศการจัดการเรียนรู้ สำหรับการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันมีการนิเทศภายในจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องหลาย

ฝ่าย ได้แก่ หัวหน้าสายชั้น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ฝ่ายวิชาการและผู้บริหารสถานศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา ตลอดจนมีการให้คำแนะนำสำหรับครูที่เข้ามาบรรจุใหม่หรือย้ายมาจากสถานศึกษาอื่น รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้มีประสบการณ์ในการนิเทศผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศต้องการให้เกิดการพัฒนา รูปแบบการนิเทศต้องมุ่งเน้นการนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง และให้เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ปฏิบัติโดยไม่เพิ่มภาระของครู และการนิเทศด้วยกระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงมีความต้องการในการพัฒนา ได้แก่ การให้คำปรึกษาเพื่อสามารถแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างตรงจุด ซึ่งสัมพันธ์กับข้อมูลของสถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2561) ที่ได้ดำเนินโครงการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียนด้วยกระบวนการชี้แนะ Coaching and Mentoring พบว่า กิจกรรมที่ใช้ระบบพี่เลี้ยงและโค้ชในโรงเรียนมากที่สุดที่มีอยู่แล้วในโรงเรียนคือ ครูเป็นทีมโค้ชที่มีจุดสนใจร่วมกันและครูรวมกลุ่มกันช่วยกันโค้ชคนในกลุ่มตามความสนใจของแต่ละคน ในขณะที่กิจกรรมที่ใช้ระบบพี่เลี้ยงและโค้ชในโรงเรียนน้อยที่สุดที่มีอยู่ในโรงเรียนคือ ครูมีพี่เลี้ยงและโค้ชในเรื่องที่ต้องการความชำนาญเฉพาะทาง นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์กับผลการวิจัยของวัชรพงศ์ ปราบภู (2556) ที่ได้วิจัยเรื่องแนวทางการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติกในเขตภาคเหนือตอนล่างกลุ่ม 5 พบว่า การประสานความร่วมมือกับบุคลากรภายในโรงเรียน ควรประกาศเป็นนโยบายของโรงเรียนพร้อมทั้งจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของนักเรียนออทิสติกเทคนิคการจัดการจัดการเรียนการสอนพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ปัญหาอย่างเป็นทางการสร้างแรงจูงใจในการทำงานด้วยวิธีการต่างๆ การจัดโครงการต่างๆ ให้กับนักเรียนห้องเรียนคู่ขนาน ควรจัดทำแผนงานปฏิทินการดำเนินงานโดยมีคณะกรรมการเพื่อให้โครงการเกิดประสิทธิภาพตรงกับความต้องการและเหมาะสมกับนักเรียน ครูต้องเตรียมการให้ดีและประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องก่อนเสมอเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการดำเนินงาน

จากการอภิปรายผลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 เป็นการนิเทศด้วยกระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงที่มีความต้องการในการพัฒนา ได้แก่ การให้คำปรึกษาเพื่อสามารถแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ได้ อย่างตรงจุด การสร้างความศรัทธาในองค์กร และการ สนับสนุนความรู้ด้านนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ใช้ในการจัดการสอนสำหรับข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่สำคัญยังคงตระหนักถึงความต่อเนื่องในการนิเทศมีการติดตามผลและการ ประเมินผลที่ชัดเจนตรงไปตรงมา มีบรรยากาศการนิเทศที่เป็นกันเอง เน้นการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเทคนิค รูปแบบกระบวนการสอนอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมความพร้อมด้านอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัยที่สนับสนุน การจัดการเรียนรู้ให้มีใช้อย่างเพียงพอต่อความต้องการ รวมถึงนำเทคนิควิธีการนิเทศที่สนับสนุนให้เกิดการเปิดใจยอมรับระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อร่วมกันทุกฝ่ายในการพัฒนาการนิเทศให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

13. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

13.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำรูปแบบการนิเทศไปใช้จำเป็นต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่งรวมทั้งการเชื่อมโยงนโยบายและหลักการจัดการศึกษาพิเศษ
2. การนำแบบตรวจสอบพฤติกรรม การชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ของผู้นิเทศควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เห็นพัฒนาการความสามารถและทักษะในการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ควบคู่ไปกับความสามารถและทักษะการจัดการเรียนการสอนของผู้รับการนิเทศ

13.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางหรือรูปแบบการนิเทศที่ตรงกับประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงกับสถานศึกษาหรือที่เกิดขึ้นกับครูเพื่อช่วยเหลือ แก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นสำหรับนักเรียนออทิสติกให้ดียิ่งขึ้นต่อไป
3. ควรมีการอบรมให้ความรู้ที่จำเป็นเบื้องต้นในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนออทิสติกสำหรับผู้บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูเพื่อให้เกิดมโนทัศน์และง่ายต่อการนำรูปแบบการนิเทศไปใช้

13.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรนำผลของการนำรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 มาสะท้อนผลให้ผู้เกี่ยวข้องหรือเครือข่ายระดับนโยบายได้รับทราบข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก
2. ควรขยายผลการดำเนินการไปเครือข่ายหรือโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติกให้มีประสิทธิภาพต่อไป

14. การนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยในครั้งนี้มีการนำผลไปใช้ในทางปฏิบัติ(การพัฒนาและแก้ปัญหา)และนำไปใช้ในทางวิชาการ ดังนี้

14.1 การนำผลไปใช้ในทางปฏิบัติ(การพัฒนาและแก้ปัญหา)

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ส่งเสริมสนับสนุน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถรายงานผลการปฏิบัติการนิเทศจนเป็นผลงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการนิเทศและการเรียนการสอน
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาที่จัดการศึกษาพิเศษสามารถนำรูปแบบการนิเทศฯ ไปประยุกต์หรือปรับใช้ตามบริบท และความพร้อมของทรัพยากรที่มีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

14.2 การนำไปใช้ในทางวิชาการ

1. การนำรูปแบบการนิเทศ “4 co” ไปใช้ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายได้ร่วมกันพัฒนาเครือข่ายการนิเทศการศึกษาที่เข้มแข็งมากขึ้น จำเป็นต้องประสานความร่วมมือจากผู้รับผิดชอบด้านการนิเทศการเรียนการสอนโดยตรงจากเขตพื้นที่การศึกษาโดยมีเป้าหมายเดียวกันคือ พัฒนาครูให้มีคุณภาพและมีศักยภาพในการจัดการศึกษาพิเศษและการจัดการศึกษาเรียนรวมตลอดจนการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาที่จัดการศึกษาพิเศษประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และส่งเสริมให้ผู้นิเทศการสอนและครูพัฒนาสื่อนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ตลอดจนการบูรณาการปฏิบัติการนิเทศ และร่วมมือกับบุคคล หน่วยงานทั้งภายใน และภายนอกในรูปแบบเครือข่ายต่างๆ เพื่อการสนับสนุนช่วยเหลือ และพัฒนางานนิเทศการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : องค์การ
รับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์
- . (2552). เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสิน
ค้าและพัสดุภัณฑ์
- กาญจน์ เรื่องมนตรี และ ธีรธร นามวรรณ. (2560). การบริหารและจัดการในสถานศึกษา . คณะ
ศึกษาศาสตร์ การบริหารการศึกษา : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- เก็จกนก เอื้องวงศ์.(2559). การวิจัยเชิงคุณภาพ.ค้นเมื่อ 22 พฤษภาคม 2559,จาก [http:// nursings
tou.ac.th](http://nursings
tou.ac.th)
- คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- จรัสลักษณ์ รัตนาพันธ์ (2559). การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
ที่มีความต้องการพิเศษ . นนทบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ชูศักดิ์ จันทยานนท์. (2548). ปรัชญาเบื้องต้นในการดูแลบุตรที่เป็นเด็กพิเศษ เอกสารประกอบการ
ประชุมนำเสนองานดูแลเด็กออทิสติกแบบบูรณาการ. นนทบุรี : กรมสุขภาพจิต กระทรวง
สาธารณสุข
- ดิเรก พรสีมา. (2559). **ครูไทย 4.0**. มติชนออนไลน์. จาก <https://www.matichon.co.th>
- ธีรธร นามวรรณ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานภาควิชาใน
มหาวิทยาลัยของรัฐ. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ธีรศักดิ์ กอวรกุล. (2548). จับประเด็นการจัดการศึกษาแบบห้องเรียนคูขนานออทิสติก : การจัดการ
ศึกษาเพื่อเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ : (เอกสารอัดสำเนา)
- บวร เทศารินทร์. (2551). แหล่งเรียนรู้พัฒนาศักยภาพความเป็นครู. กรุงเทพฯ : (เอกสารอัดสำเนา)
- ปรีชา นิพนธ์พิทยา. (2537). เส้นทางสู่ความก้าวหน้าผู้บริหารระดับสูงภาคปฏิบัติ . กรุงเทพฯ : ธีระ
พงษ์การพิมพ์
- เบญจ ชลธารินทร์. (2546). คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท. กรุงเทพฯ : โรง
พิมพ์ครุสภา.คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต
- ผดุง อารยะวิญญู. (2546).วิธีสอนเด็กเรียนยาก. กรุงเทพฯ : แวนแก้ว.
- พุทธิตา พิมพ์ลักษณ์. (2550). การบูรณาการเพื่อลูกออทิสติก. กรุงเทพฯ : แอปเปิ้ลแฟมมีรี
- เพ็ญศิริ จารุจินดา. (2539). การศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองในด้านกานนิเทศของครูผู้นิเทศ
ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา . กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 เฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล เฉลิมพระ
ชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน

- วชิรา เครือคำอ้าย. (2562). การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสารสมาคมนักวิจัย สาขา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- วัชรพงศ์ ปรากฏ. (2556). แนวทางการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติกใน เขตภาคเหนือตอนล่างกลุ่ม 5. พิษณุโลก : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูล สงคราม
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2548). เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้สำหรับครูมืออาชีพ. นครปฐม : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วีณา ก้วยสมบุญ. (2547). การพัฒนากระบวนการชี้แนะทางปัญญาเพื่อส่งเสริมการพัฒนา ปรัชญาการศึกษาส่วนบุคคลของครูประจำการระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภวรรณ ศรีเกตุ. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างระบบพี่เลี้ยงกับการปรับตัวในการทำงานของ พนักงานรายงานการวิจัยการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง. คณะครุ ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- สังต์ อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ มิตรสยาม
- สถาบันพลศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2561). การปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย กระบวนการชี้แนะ. กรุงเทพฯ : สถาบันพลศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สุขพัชรา ชัมเจริญ. (2545). การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง. กรุงเทพฯ : ประสานมิตร.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2549). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการคิด. กรุงเทพฯ : อี เค บุ๊คส์.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541). เส้นทางสู่โรงเรียนในอุดมคติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2556). เอกสารประกอบการอบรมวิทยากรแกนนำ “หลักสูตร การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนรวม” ปงบประมาณ 2555. สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2555). แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาต้นแบบการเรียนรวม. กรุงเทพฯ : สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- อัญชลี ธรรมะวิสิฎ. (2552). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา. (ออนไลน์). จาก <http://panchalee.wordpress.com>. 9 เมษายน 2552.
- หน่วยศึกษานิเทศก์. (2562). หลักสูตรฝึกอบรมการนิเทศการจัดการเชิงรุกโดยใช้กระบวนการชี้แนะ และพี่เลี้ยง. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- Acheson, K.A. ; & Gall, M.D. (1997). Techniques in the Clinical Supervision of Teachers. Preservice and Inservice Applications. 4th ed. New York : Longman.

- Tanner, Daniel and Tanner, Laured. (1987). **Supervision in Education Problems and Practices**. New York : Macmillan.
- Glickman, C.D. (1981). **Developmental Supervisor : Alternative Practices for Helping Teachers Improve Instruction**. Washington D.C. : Development.
- Harris, B.M. 1985. **Supervisory Behavior in Education**. 2d ed. Englewood Cliff, New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Dewey John. (1975). **Moral Principles in Education**. London : Fever & Simons.
- Mink, O.G., Owen, K.Q. & Mink, B.P. (1993). **Developing high-performance people : The art of coaching**. Reading, Massachusetts : Addison-Wesley.
- The International Coach Federation. (2018). **Fine coach training**. สืบค้นจาก <http://www.oachfederation.org>
- McCombs, M. E. & Becker, L. B. (1979). **Using mass communication theory**. New York : Prentice-Hall.

ภาคผนวก

ตัวอย่างเครื่องมือ

แบบสอบถามสภาพและความต้องการรูปแบบการนิเทศในการจัดการเรียนการสอน
ห้องเรียนคู่มือนานบุคคลออทิสติก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 25

คำชี้แจง: ให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ แสดงความคิดเห็นที่มีต่อสภาพและความ
ต้องการรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน
ห้องเรียนคู่มือนานบุคคลออทิสติก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต
25 โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพ/ความต้องการมากที่สุด
4 หมายถึง สภาพ/ความต้องการมาก
3 หมายถึง สภาพ/ความต้องการปานกลาง
2 หมายถึง สภาพ/ความต้องการน้อย
1 หมายถึง สภาพ/ความต้องการน้อยที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ชาย หญิง
2. ตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู

ตอนที่ 2 สภาพและความต้องการรูปแบบการนิเทศในการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่มือนาน
บุคคลออทิสติก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

รายการ	ความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
ประเด็นที่ 1 สภาพและความต้องการในการจัดการเรียนการสอน ห้องเรียนคู่มือนานออทิสติก					
1.โรงเรียนมีการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมภายใต้การบริหารจัดการตาม โครงสร้างซีที (SEAT)					
2.ความต้องการในการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่มือนานออทิสติก ด้านบุคลากร					
3.ความต้องการในการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่มือนานออทิสติก ด้านความรู้ในการจัดการเรียนการสอนทางการศึกษาพิเศษ					
4.ความต้องการในการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่มือนานออทิสติก ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้					
ประเด็นที่ 2 สภาพการนิเทศการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่มือนาน ออทิสติก					
5.การนิเทศภายในของสถานศึกษา					

รายการ	ความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
6.การนิเทศจากศึกษานิเทศก์หรือผู้เกี่ยวข้องของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา					
7.การนิเทศพบปะเผชิญหน้า					
8.การนิเทศออนไลน์ผ่านการใช้ไลน์ เฟสบุ๊ก					
9.เครื่องมือการนิเทศ อาทิเช่น แบบบันทึกการนิเทศ แบบบันทึกการสังเกต ชั้นเรียน					
10.การให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกแก่ครู					
11.การระบุทิศทาง เป้าหมายการนิเทศการจัดการเรียนการสอนห้องเรียน คู่ขนานออทิสติกที่ชัดเจน					
12.การนิเทศติดตามต่อเนื่อง					
ประเด็นที่ 3 ความต้องการรูปแบบการนิเทศในการจัดการเรียนการสอน ห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก					
13.โรงเรียนมีความต้องการรูปแบบในการนิเทศการศึกษาที่มุ่งเน้นการ นำมาใช้ประโยชน์ได้จริง					
14.รูปแบบการนิเทศในการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก ด้านการพัฒนาความรู้ในการจัดการศึกษาพิเศษแก่บุคลากร ได้แก่ เรื่อง การจัดห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตาม แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เทคนิคการสอนสำหรับห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก การตรวจสอบและ ประเมินคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ					
15.รูปแบบการนิเทศในการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก ด้านสื่อนวัตกรรม สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาห้องเรียน คู่ขนานออทิสติก					
16.รูปแบบการนิเทศในการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ (เพิ่มเติม)

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

**แบบสัมภาษณ์สภาพและความต้องการรูปแบบการนิเทศในการจัดการเรียนการสอน
ห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25**

1. สภาพในการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานออทิสติกโดยทั่วไปโรงเรียนของท่านในปัจจุบันเป็นอย่างไร
2. ปัญหาและความต้องการในด้านใดบ้างที่ต้องได้รับการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาอย่างเร่งด่วนในการจัดการศึกษาพิเศษห้องเรียนคู่ขนานออทิสติกในโรงเรียนของท่าน
3. สภาพการนิเทศการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานออทิสติกโรงเรียนของท่านในปัจจุบันเป็นอย่างไร
4. การนิเทศโดยศึกษานิเทศก์ควรมีการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาอย่างไรบ้าง
5. รูปแบบการนิเทศในการจัดการศึกษาห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก ที่ท่านต้องการมีลักษณะอย่างไร
6. หากให้ท่านจัดเรียงลำดับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานออทิสติกตามความต้องการจำเป็นท่านมีความเห็นว่าต้องมีการพัฒนาในด้านใดก่อนหลัง
7. ข้อมูลอื่นๆที่ท่านต้องการเพิ่มเติมจากประเด็นการสัมภาษณ์

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการให้การสัมภาษณ์

แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ร่วมกิจกรรมนิเทศ
ตามรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง
เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคูขนานบุคคลออทิสติก
โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วระบุว่าหลังจากการเข้าร่วมนิเทศแล้ว ท่านมีความเห็นว่าตัวท่าน มีคุณสมบัติที่กล่าวไว้ มากน้อยเพียงใด โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	ปานกลาง	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. ฉันมีความเข้าใจในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจนขึ้นกว่าเดิม					
2. ฉันสามารถจัดการเรียนรู้เด็กออทิสติกในห้องเรียนคูขนานได้อย่างมั่นใจขึ้นกว่าเดิม					
3. ฉันสามารถหาวิธีการประเมินผลการเรียนรู้เด็กออทิสติกได้ชัดเจนกว่าเดิม					
4. ฉันสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนคูขนานได้ด้วยความสำเร็จ					

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

**แบบประเมินรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง
เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25**

คำชี้แจง: ให้ผู้ประเมินขีดเครื่องหมาย ✓ แสดงความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าประเด็นที่น่าเสนอ มีความสอดคล้องกับรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าประเด็นที่น่าเสนอ มีความสอดคล้องกับรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก

-1 หมายถึง แน่ใจว่าประเด็นที่น่าเสนอไม่มีความสอดคล้องกับรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก

ประเด็นการประเมิน	ระดับคะแนน ความสอดคล้อง			บันทึก รายละเอียด เพิ่มเติม
	+1	0	-1	
1.รูปแบบการนิเทศมีความสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา				
2.รูปแบบการนิเทศสอดคล้องกับหลักการ				
3.รูปแบบการนิเทศสอดคล้องกับเงื่อนไขสำคัญ				
4.รูปแบบการนิเทศในแต่ละขั้นตอนมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน				
5. รูปแบบของการนิเทศมีความต่อเนื่องกันและเป็นระบบ				
6.รูปแบบการนิเทศสอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการ				
7.รูปแบบการนิเทศมีความสอดคล้องกับวิธีการดำเนินการ				
8.รูปแบบการนิเทศมีความสอดคล้องกับเครื่องมือที่ใช้				
9. รูปแบบการนิเทศมีความสอดคล้องกับทฤษฎี/การศึกษา ค้นคว้าข้อมูล/หลักวิชาของการนิเทศโดยใช้กระบวนการ ชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง				
10.รูปแบบการนิเทศมีการชี้แนะและดูแลกำกับติดตามตามกระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงอย่างต่อเนื่อง				

ประเด็นการประเมิน	ระดับคะแนน ความสอดคล้อง			บันทึก รายละเอียด เพิ่มเติม
	+1	0	-1	
11.รูปแบบการนิเทศสามารถนำไปใช้จริงในภาคปฏิบัติ				
12.รูปแบบการนิเทศมีประโยชน์ ความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และมีความถูกต้อง				

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ (เพิ่มเติม)

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบประเมิน
ลงชื่อผู้ประเมิน.....

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญ

แบบบันทึกการสังเกตการณ์จัดการเรียนการสอน
โดยการใช้รูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง
เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคูขนานบุคคลออทิสติก
โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

ชื่อผู้นิเทศ(ผู้โค้ช).....ตำแหน่ง.....
 วันที่.....เวลา.....สถานที่.....
 ชื่อครู(ผู้รับการโค้ช).....กลุ่มสาระการเรียนรู้.....
 ชื่อสถานศึกษา.....

1. การจัดห้องเรียนและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน

.....
 .....

2. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

.....
 .....

3. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

.....
 .....

4. สื่อ/นวัตกรรม

.....
 .....

5. เทคนิคการสอนสำหรับนักเรียนออทิสติก

.....
 .....

6. การวัดประเมินผล การตรวจสอบ และประเมินคุณภาพผู้เรียน

.....
 .....

บันทึกเพิ่มเติม

.....
 .....

**แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน
โดยการใช้รูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง
เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก
โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25**

คำชี้แจง

1. ข้อสอบฉบับนี้เป็นข้อสอบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน โดยการใช้รูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

2. ข้อสอบปรนัย จำนวน 20 ข้อ คะแนน 20 คะแนน

3. การตอบข้อสอบให้ผู้เข้าสอบทำเครื่องหมายในกระดาษคำตอบโดยทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องว่างตรงกับตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดดังตัวอย่าง

ข้อ 1 ชาวพุทธถวายเทียนพรรษาในวันใด

ก. วันออกพรรษา

ข. วันมาฆบูชา

ค. วันเข้าพรรษา

ง. วันวิสาขบูชา

กระดาษคำตอบ

ข้อที่	ก	ข	ค	ง
1			X	

=====

1. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดประเภทความพิการไว้กี่ประเภท

ก. 7 ประเภท

ข. 8 ประเภท

ค. 9 ประเภท

ง. 10 ประเภท

2. ข้อใดคือความหมายของ “คนพิการ”

ก. บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว

ข. บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด

ค. บุคคลซึ่งมีอุปสรรคในด้านต่างๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่ต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป

ง. ถูกทุกข้อที่กล่าวมา

3. ข้อใดเป็นสิทธิทางการศึกษาของคนพิการ

ก. ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต

ข. ได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เลือกรับบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบทางการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น

ค. ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

ง. ถูกทุกข้อที่กล่าวมา

4. การจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคนในระบบการศึกษาเดียว โดยไม่แยกว่าเด็กพิการต้องไปเรียนในสถานศึกษาเฉพาะทาง รวมทั้งเด็กพิการต้องได้รับการสนับสนุนทุกด้านเพื่อให้เด็กพิการได้เรียนรวมในสถานศึกษาเดียวกัน ” จากคำกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับข้อใด

ก. Integration

ข. Inclusive Education

ค. Mainstreaming

ง. Transitional Services

5. การจัดให้คนพิการได้เข้าศึกษาในระบบการศึกษาทั่วไปทุกระดับและหลากหลายรูปแบบรวมถึงการจัดการศึกษา ให้สามารถรองรับการเรียนการสอนสำหรับคนทุกกลุ่มรวมทั้งคนพิการ ” มีความหมายตรงกับข้อใด

ก. การจัดการศึกษาเฉพาะทาง

ข. การจัดการศึกษาพิเศษ

ค. การเรียนรวม

ง. การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

6. ลักษณะความบกพร่องของบุคคลออทิสติกคือข้อใด
- ด้านสังคมและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
  - พัฒนาการด้านภาษา
  - มีข้อจำกัดด้านพฤติกรรม
  - ทุกข้อรวมกัน
7. บุคคลใดต่อไปนี้มีลักษณะของบุคคลออทิสติก
- แขน ขา ลีบ เดินไม่ได้
  - สายตาเลือนราง จำเป็นต้องใช้แว่นขยาย
  - ไม่สบตา ชอบเล่นคนเดียว
  - มีลักษณะน้ำลายไหล มือหยาบกร้าน
8. ข้อใดคือปัญหาการเรียนรู้ของบุคคลออทิสติก
- ปัญหาระยะเวลาความสนใจสั้น
  - เด็กเรียนรู้ผ่านตัวหนังสือหรือการสอนบรรยายได้ไม่ดี
  - ขาดความสามารถในการ สร้างจินตนาการ
  - ทุกข้อรวมกัน
9. หลักสูตรสำหรับเด็กออทิสติกระดับมัธยมศึกษาจะเน้นด้านใด
- เน้นพัฒนาการ
  - เน้นทักษะวิชาการและการเรียนต่อ
  - เน้นความสามารถทุกเหมือนเด็กปกติทุกประการ
  - เน้นความสามารถของเด็กและมุ่งให้เด็กแสวงหาความรู้และพัฒนาทักษะด้านต่างๆของตนเอง
10. ข้อใดไม่ใช่หลักการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กออทิสติก
- เป็นการจัดประสบการณ์ที่มุ่งให้เด็กออทิสติกสามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข
  - เป็นการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ผ่านกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะและ ความแตกต่างระหว่างบุคคล
  - เป็นการจัดประสบการณ์ที่มุ่งส่งเสริมให้เด็กออทิสติกได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐาน
  - โรงเรียนดำเนินการพัฒนาเด็กออทิสติกโดยไม่ต้องขอความร่วมมือจากผู้อื่นเนื่องจากมีอำนาจในการจัดการศึกษา

11. ข้อใดกล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนและการปรับหลักสูตรสำหรับเด็กออทิสติกได้ถูกต้องที่สุด
- หลักสูตรควรเน้นเฉพาะวิชาการเพื่อการศึกษาต่อในระดับชั้นสูงต่อไป
  - หลักสูตรควรได้รับการปรับให้สอดคล้องกับความต้องการและ ความสามารถของเด็ก
  - เน้นทักษะที่ช่วยให้ เด็กสามารถดำรงตนในสังคมได้โดยอาศัยความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น
  - ครูการศึกษาพิเศษเป็นผู้ที่จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ดี
12. ข้อใดคือเทคนิคการสอนเด็กพิเศษในชั้นเรียนรวม
- การวิเคราะห์งาน
  - การสอนโดยเพื่อนช่วยเพื่อน
  - การเรียนรู้โดยร่วมมือ
  - ถูกทุกข้อ
13. ข้อใดไม่ใช่เทคนิคการสอนแบบ 3R'S
- Relaxation
  - Rectify
  - Repetition
  - Routine
14. ข้อใดคือเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมอย่างเป็นระบบ
- การวิเคราะห์งาน การกระตุ้นเตือน การตะล่อมกล่อมเกลา การแรงจูงใจ การให้รางวัล การเลียนแบบ และการลงโทษ
  - การให้รางวัล และการลงโทษ
  - การชมเชย การตำหนิ การเตือน
  - การวิเคราะห์งาน การกระตุ้นเตือน การตะล่อมกล่อมเกลา การตำหนิ การเตือน
15. แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล มีชื่อเรียกว่าอย่างไร
- Individualized Education Program
  - Individual Implementation Plan
  - Appropriate Intervention Activities
  - Based Assessment
16. ข้อใดให้ความหมายของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ได้ถูกต้องที่สุด
- แผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตลอดจนกำหนดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล

ข. แผนที่ทำจัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งจะมีการประชุมร่วมกันระหว่างครอบครัวของเด็กที่มีความต้องการพิเศษและผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ เพื่อวางแผนในการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยครอบครัว

ค. แผนการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะบุคคลสำหรับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

ง. แผนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษโดยแยกสอนเป็นกลุ่มประเภทความพิการ เพื่อกำหนดเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสื่อสารและบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

17. ข้อใดไม่ใช่วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับคนพิการ

ก. เพื่อให้คนพิการได้รับการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล

ข. เพื่อใช้เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ การตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียน

ค. เพื่อให้ผู้ปกครอง องค์กร ชุมชน มีส่วนร่วมในการวางแผนการให้บริการและการจัดเตรียมแหล่งเรียนรู้สำหรับคนพิการ

ง. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถวางแผนจัดบริการทางการศึกษา ตลอดจนจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อและบริการที่เกี่ยวข้องที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ

18. Individual Implementation Plan : IIP คืออะไร

ก. แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ข. แผนการสอนเฉพาะบุคคล

ค. แผนการให้บริการช่วงเชื่อมต่อเฉพาะบุคคล

ง. แผนการจัดประสบการณ์

19. การประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนแต่ละบุคคลตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อรายงานความก้าวหน้าให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องของนักเรียน ต้องมีการรายงานอย่างน้อยปีละกี่ครั้ง

ก. 1 ครั้ง

ข. 2 ครั้ง

ค. 3 ครั้ง

ง. 4 ครั้ง

20. จุดประสงค์ในการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนข้อใดถูกต้องที่สุด

ก. เพื่อรายงานฝ่ายวิชาการ

ข. เพื่อการเลื่อนชั้น

ค. เพื่อช่วยเหลือ แก้ไข และพัฒนาผู้เรียน

ง. เพื่อการศึกษาต่อ

แบบประเมินความพึงพอใจ
รูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง
เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก
โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับระดับความพึงพอใจตามเกณฑ์ ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด
มาก	หมายถึง พึงพอใจมาก
ปานกลาง	หมายถึง พึงพอใจปานกลาง
น้อย	หมายถึง พึงพอใจน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

1. ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ชาย หญิง
 2. ตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู

2. ความพึงพอใจรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก

รายการ	ความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1.ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก					
2.ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนออทิสติก					
3.ความเข้าใจในรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง					
4.การปฏิบัติตามรูปแบบการนิเทศอย่างถูกต้องเหมาะสม					
5.ประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงต่อผู้บริหาร และครูต่อการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก					

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

.....

.....

.....

.....

.....

**คดัชนีความสอดคล้อง (IOC)จากการประเมินรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25**

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1.รูปแบบการนิเทศมีความสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2.รูปแบบการนิเทศสอดคล้องกับหลักการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3.รูปแบบการนิเทศสอดคล้องกับเงื่อนไขสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4.รูปแบบการนิเทศในแต่ละขั้นตอนมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5. รูปแบบของการนิเทศมีความต่อเนื่องกันและเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6.รูปแบบการนิเทศสอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7.รูปแบบการนิเทศมีความสอดคล้องกับวิธีการดำเนินการ	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
8.รูปแบบการนิเทศมีความสอดคล้องกับเครื่องมือที่ใช้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
9. รูปแบบการนิเทศมีความสอดคล้องกับทฤษฎี/การศึกษา ค้นคว้าข้อมูล/หลักวิชาของการนิเทศโดยใช้กระบวนการ ชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
10.รูปแบบการนิเทศมีการชี้แนะและดูแลกำกับติดตาม กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
11.รูปแบบการนิเทศสามารถนำไปใช้จริงในภาคปฏิบัติ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
12.รูปแบบการนิเทศมีประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และมีความถูกต้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
เฉลี่ย	12	12	11	12	11	58	0.96	ใช้ได้

ประมวลภาพวิจัยการพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง
เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนคูขนานบุคคลออทิสติก
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

องค์ประกอบที่ 1 collaboration and co-planning (ร่วมวิเคราะห์และวางแผน)

ร่วมวิเคราะห์และวางแผนกับผู้ปกครอง

ร่วมวิเคราะห์และวางแผนกับครู

ร่วมวิเคราะห์และวางแผนกับนักเรียนออทิสติก

ร่วมวิเคราะห์และวางแผนกับนักเรียนปกติ

องค์ประกอบที่ 2 cooperation (ร่วมเรียนรู้และปฏิบัติ)

องค์ประกอบที่ 3 co-measure and refection (ร่วมวัดประเมินสะท้อนผล)

องค์ประกอบที่ 4 co-development (ร่วมคิดค้นวิธีปรับปรุงพัฒนาพายังยืน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล นางสาวสิรินันท์ สุระไพฑูรย์ แซ่ผุง อายุ 45 ปี

ประวัติการทำงาน

2544-2548 ครูชำนาญการ โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดอุดรธานี

2548-2561 ครูชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

2561-ปัจจุบัน ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25

การศึกษา

ระดับปริญญาเอก ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขา หลักสูตรและการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปี พ.ศ 2556

ระดับปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปี พ.ศ 2544

ระดับปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปี พ.ศ 2540

รางวัล

เข็มเชิดชูเกียรติ รางวัลครูผู้สอนดีเด่นระดับปฐมวัยของคุรุสภา

เข็มเชิดชูเกียรติ รางวัลหนึ่งแสนครูดีของคุรุสภา

เข็มเชิดชูเกียรติ โล่รางวัลอันทรงคุณค่าของสพฐ.(OBEC AWARD)

รับรางวัลบุคคลผู้ปฏิบัติงานดีเด่นสมาคมชาวศึกษาศึกษาสงเคราะห์และศึกษาพิเศษ

รางวัลเหรียญทองชนะเลิศอันดับ 1 ด้านวิชาการ ระดับเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 9

รับรางวัลบุคคลดีเด่นด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจากพัฒนาสังคมและความมั่นคง

ของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น

วิจัยและผลงานทางวิชาการ

-การพัฒนารูปแบบการสอนพูด โดยใช้กลวิธีการเรียนรู้ผ่านการมอง .ขอนแก่น .

รายงานการวิจัยศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น. 2556.

-การพัฒนาทักษะภาษามือเบื้องต้นในชีวิตประจำวันโดยสื่อประสมสำหรับเด็กบกพร่องทางการได้ยิน. 2557.

-ผลการใช้สมุดภาพต่อความสามารถจดจำคำศัพท์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน .ขอนแก่น . รายงานการวิจัยศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น. 2558.

-ผลการพัฒนาทักษะการเตรียมความพร้อมทางสติปัญญาโดยใช้เกมการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน .ขอนแก่น . รายงานการวิจัยศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น. 2559.

-การพัฒนารูปแบบการสอนทักษะการช่วยเหลือตนเองโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้ผ่านการมอง .ขอนแก่น . รายงานการวิจัยศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น. 2559.

-สภาพปัจจุบัน ความต้องการด้านอาชีพของผู้พิการและกรณีศึกษาบุคคลในกลุ่มออทิสซึม.วารสารวิทยาลัยราชสุดาเพื่อการวิจัยและพัฒนาคนพิการ. ปีที่ 12 ฉบับที่ 15 (มกราคม-ธันวาคม 2559)

-Career Perspectives of Autism's Parents and Teachers. Annual International Conference On Education and e-Learning. 17-18 September 2012. Indonesia.

-ภาษามือในชีวิตประจำวันของเด็กบกพร่องทางการได้ยิน. เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการคนพิการและผู้สูงอายุโรงพยาบาลขอนแก่น ; 9 กันยายน 2557; โรงพยาบาลขอนแก่น.

-การพัฒนาทักษะภาษามือเบื้องต้นในชีวิตประจำวันโดยสื่อประสมสำหรับเด็กบกพร่องทางการได้ยิน. เอกสารประกอบการนำเสนออินทรรตการและผลงานวิชาการระดับประเทศ การศึกษาไทยก้าวไกลสู่อาเซียน ; 23 กันยายน 2557; ศูนย์ประชุมวายุภักษ์ โรงแรมเซ็นทรา กรุงเทพมหานคร